

Vergi Geleceğimizdir

Ayrıntılı Bilgi İçin

gib.gov.tr

Bu Rehber, yayım tarihinde yürürlükte olan mevzuat dikkate alınarak hazırlanmıştır.

Mevzuat bilgilerine ve güncel haberlere, Başkanlığımız;

- İnternet sayfasından,
- Vergi İletişim Merkezinin (VİMER) 189 numaralı telefon hattından,
- Dijital Vergi Asistanından (GİBİ),
- Doğrulanmış ve resmi sosyal medya hesaplarından,
- Mükellef e-Posta İletişim Sisteminden (MEİS),
- e-Posta bilgilendirme sisteminden,

ulaşabilirsiniz.

Mükellef Hizmetleri Daire Başkanlığı

Eylül/2026

Yayın No: 619

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	7
-------------	---

BİRİNCİ BÖLÜM

ENGELLİLİK İNDİRİMİ UYGULAMASI

1. Engellilik İndirimi Nedir?	9
2. Hangi Raporlar Engellilik İndiriminde Geçerlidir?	9
3. Başka Amaçlarla Alınmış Raporlar Engellilik İndiriminde Geçerli midir?	9
4. Engellilik İndiriminden Hangi Tarihlerden İtibaren Yararlanılır?	10
5. Kimler Engellilik İndiriminden Yararlanabilir?	10
6. Bakmakla Yükümlü Olduğu Kişi Ne Demektir?	11
7. Engellilik İndirimi Tutartları Ne Kadardır?	11
8. Engellilik İndiriminden Yararlanmak İçin Yapılması Gerekenler Nelerdir?	15
9. Engelli Vergi İndirimi Sistemi (EVİS) Nedir?	17
10. Engelli Sağlık Kurulu Raporuna İtiraz Nasıl Yapılır?	18
11. Başvuru Üzerine Gelir İdaresi Başkanlığı Ne Yapmaktadır?	18
12. Merkez Sağlık Kurulunun İnceleme Ölçütleri Nelerdir ve Karar Nasıl Oluşturulur?	19
13. İşyerini Değiştiren Ücretliler Ne Yapacaklardır?	21
14. Engellilik İndiriminin Uygulamasında Özellik Gösteren Durumlar Nelerdir?	21

İKİNCİ BÖLÜM

ENGELLİLERE SAĞLANAN DİĞER VERGİ AVANTAJLARI

1. Gümrük Vergilerinde Sağlanan Vergi Avantajları	24
1.1. Gümrük Vergisinden İstisna Edilen Eşya	24
1.2. Özel Tertibatlı Engelli Aracını İthal Edecek Kişiler	25
1.3. İthal Edilen Özel Tertibatlı Araçlarda Aranılan Şartlar	26
1.4. Özel Tertibatlı Araç İthalinde Aranılan Belgeler	27
1.5. Engelli Araç İthalinde Yetkili Gümrük İdareleri	28
1.6. Özel Tertibatlı Araçların İthalat İşlemi	29

1.7.	İthal Edilen Özel Tertibatlı Araçların Devir ve Satışı	30
1.7.1.	Özel Tertibatlı Aracın Devredilmesi veya Satılması	30
1.7.2.	Özel Tertibatlı Araç Muafiyetinden Faydalanan Engelli Kişinin Vefat Etmesi Durumu	31
1.8.	Gümrük İdaresinden İzin Alınmaksızın Satışı, Devri Yapılan Araç İçin Uygulanan Yaptırım	31
2.	Yurt İçinden Alınan Taşıtlarda Sağlanan Özel Tüketim Vergisi Avantajı	32
2.1.	Engellilik Derecesi %90 veya Üzerinde Olanların Taşıt Alımlarında İstisna Uygulaması	32
2.1.1.	Taşıtta Tadilat Aranmayan İstisna Uygulaması	32
2.1.1.1.	İstisnadan Yararlanabilecekler	32
2.1.1.2.	İstisna Kapsamındaki Taşıtlar	33
2.1.2.	Taşıtta Tadilat Aranan İstisna Uygulaması	34
2.1.2.1.	İstisnadan Yararlanabilecekler	34
2.1.2.2.	İstisna Kapsamındaki Taşıtlar	35
2.1.2.3.	İstisna Kapsamındaki Taşıtlarda Yaptırılacak Tadilatın Mahiyeti	36
2.1.2.4.	Engel Oranı %90 ve Üzerinde Olanların İstisna Kapsamında İktisap Ettiği Taşıtı Kullanabilecek Olanlar	36
2.2.	Engellilik Derecesi %90'ın Altında Olanların Taşıt Alımlarında İstisna Uygulaması	37
2.2.1.	Bizzat Kullanma Amacıyla Engelliliğine Uygun Hareket Ettirici Tertibat Yaptıranların Taşıt Alımlarında İstisna	37
2.2.1.1.	Sahip Olunması Gereken Sürücü Belgesi	38
2.2.1.2.	İstisna Kapsamındaki Taşıtlar	39
2.2.1.3.	İstisna Kapsamındaki Taşıtlarda Yaptırılacak Tadilatın Mahiyeti	39
2.2.1.4.	İstisna Kapsamında İktisap Edilen Tertibatlı Taşıtı Kullanabilecek Olanlar	41
2.2.2.	Ortopedik Engel Oranı %40 ve Üzeri Olan ve Sürücü Belgesi Alamayanların Taşıt Alımlarında İstisna	41

2.2.2.1.	İstisna Kapsamında Araç Alımında Aranılan Belgeler	42
2.2.2.2.	Sağlık Raporlarının İncelenmesi	42
2.2.2.2.1.	Engellilik Sağlık Kurulu Raporu	42
2.2.2.2.2.	Sürücü Adayları ve Sürücüler İçin Sağlık Raporu	43
2.2.2.3.	İstisna Kapsamında İktisap Edilen Tertibatlı Taşıtı Kullanabilecek Olanlar	43
2.3.	Malul ve Engellilerin Taşıt Alımlarına İlişkin Ortak Hususlar	44
2.3.1.	İstisnadan Yararlanılabilecek Taşıt Sayısı ve İstisnadan Yararlanma Süresi	44
2.3.2.	İstisnadan Yararlanma Usulü	44
2.3.3.	İbrazı Zorunlu Engelli Sağlık Kurulu Raporuna İlişkin Hususlar	45
2.4.	Özellik Arz Eden Durumlar	46
2.4.1.	İstisnadan Yararlanılarak Satın Alınan Taşıtın Kayıt ve Tescilinden Önce Malul ve Engellinin Ölümü Halinde Tesis Edilecek İşlem	46
2.4.2.	İstisnadan Yararlanılarak İlk Alımı Yapılan Taşıtların Hurdaya Çıkarılması Halinde İstisna Uygulaması	46
2.4.3.	Türkiye'de İkamet Eden ve İkamet Tezkeresine Sahip Yabancı Ülke Vatandaşları ile Yurt Dışında İkamet Eden Türk Uyruklu Mavi Kart Sahiplerinin Durumu	47
2.4.4.	Sorumluluk	47
2.5.	İlk İktisabı İstisna Olan Taşıtların Veraset Yoluyla İntikali	47
2.6.	İstisna Kapsamında Alınan Taşıtın Satışı veya Devri Halinde Vergilendirme	48
3.	Motorlu Taşıtlar Vergisinde Sağlanan Vergi Avantajları	49
3.1.	Engellilik Dereceleri %90 ve Daha Fazla Olan Malul ve Engellilere Ait Taşıtlarda İstisna Uygulaması	49
3.2.	Engellilik Dereceleri %90'dan Az Olan Malul ve Engellilere Ait Taşıtlarda İstisna Uygulaması	50

3.3.	Özel Tüketim Vergisi İstisnasından Faydalanan Mükellefler İçin İstisna Uygulaması	50
3.4.	Özel Tüketim Vergisi İstisnasından Faydalananmayan Mükellefler İçin İstisna Uygulaması	51
3.5.	Motorlu Taşıtlar Vergisi İstisnasından Faydalanan İçin Süreli Sağlık Kurulu Raporu İbrahim Edenler	51
3.6.	Malul ve Engelliler İstisnası ile İlgili Bildirim	51
3.7.	Otomatik Vitesli Taşıtlarda İstisna Uygulaması	51
4.	Katma Değer Vergisinde Sağlanan Vergi Avantajları	52
5.	Emlak Vergisinde Sağlanan Vergi Avantajları	52
5.1.	Engelliler Bu Uygulamadan Nasıl Yararlanırlar?	53
5.2.	Meskeninde Bizzat Oturmayan Engelli, İndirimli Bina Vergisi Oranı (Sıfır) Uygulamasından Yararlanabilir mi?	53
5.3.	Tek Meskene Hisseli Olarak Sahip Olan Engelli, İndirimli Bina Vergisi Oranı (Sıfır) Uygulamasından Nasıl Yararlanırlar?	53
5.4.	Herhangi Bir Geliri Bulunan Engelli, İndirimli Bina Vergisi Oranı (Sıfır) Uygulamasından Yararlanabilir mi?	54
5.5.	Engellinin İndirimli Bina Vergisi Oranı (Sıfır) Uygulamasından Yararlanabilmesi İçin Engel Durumunun Belli Bir Oranın Üzerinde Olması Gerekli mi?	54
5.6.	Birden Fazla Meskene Sahip Olan Engelliler, İndirimli Bina Vergisi Oranı (Sıfır) Uygulamasından Yararlanabilir mi?	54
	EKLER	55

GİRİŞ

Anayasamızın 61 inci maddesi ile engellilerin hayat standartlarının iyileştirilmesi ve geliştirilmesi anayasal güvence altına alınarak; Devletin, engellilerin korunmaları ve toplum hayatına intibaklarını sağlayıcı tedbirler alacağı ve bu amaçlarla gerekli teşkilat ve tesisler kuracağı veya kurulmasını sağlayacağı hüküm altına alınmıştır.

Bu kapsamda, engelli vatandaşların içinde bulunduğu zor koşulların giderilmesine katkıda bulunmak, sosyal ve ekonomik hayata katılımlarını kolaylaştırmak ve engelliler ile engelli olmayanlar arasındaki rekabet eşitsizliğini gidermek amacıyla vergi mevzuatında çeşitli düzenlemeler yapılmıştır.

Gelir Vergisi Kanununda düzenlenen engellilik indirimi uygulaması ile:

- Engelli ücretli,
- Bakmakla yükümlü olduğu engelli kişi bulunan ücretli,
- Engelli serbest meslek erbabı,
- Bakmakla yükümlü olduğu engelli kişi bulunan serbest meslek erbabı,

gelir vergisi matrahlarının hesaplanmasında engellilik indiriminden yararlanabilmektedir.

Diğer taraftan, ilgili mevzuatta yapılan düzenlemeler ile yurt içinden satın alma veya yurt dışından ithal edilmek suretiyle engelliler tarafından edinilen motorlu taşıtlar için bazı şartlarla vergi avantajları sağlanmıştır.

Ayrıca, Emlak Vergisi Kanununa göre tek meskeni olan malul ve engellilere indirimli vergi oranı uygulanmaktadır.

Bu Rehberde; engelli vatandaşlarımıza yönelik olarak Gelir Vergisi, Gümrük Vergisi, Özel Tüketim Vergisi, Motorlu Taşıtlar Vergisi, Katma Değer Vergisi ve Emlak Vergisi Kanunlarında düzenlenen vergi uygulamaları ve avantajları hakkında genel bilgiler yer almaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

ENGELLİLİK İNDİRİMİ

UYGULAMASI

1. Engellilik İndirimi Nedir?

Gelir Vergisi Kanununun 31 inci maddesine göre; çalışma gücünün asgari %80'ini kaybetmiş bulunanlar birinci derece engelli, asgari %60'ını kaybetmiş bulunanlar ikinci derece engelli, asgari %40'ını kaybetmiş bulunanlar ise üçüncü derece engelli sayılmaktadır.

Buna göre, engellilik indirimi, çalışma gücü kaybı olanların ücret ve/veya kazançlarına, girecekleri derecelere göre belirlenen miktarda indirimin uygulanmasıdır.

2. Hangi Raporlar Engellilik İndiriminde Geçerlidir?

Sağlık Bakanlığına bağlı yetkili hastanelerce düzenlenen ve Merkez Sağlık Kurulunca değerlendirilerek çalışma gücünün asgari %40'ını kaybetmiş olduğu karara bağlanan engelli sağlık kurulu raporları, vergi indirimi uygulamasında dikkate alınmaktadır.

Engellilerin başvuruları sırasında 2007 yılı ve sonraki tarihlerde ilgili yönetmeliğe uygun olarak düzenlenmiş raporlarının mevcut olduğunu beyan edenlerin bu raporları da Merkez Sağlık Kurulunca değerlendirilmek üzere kabul edilmektedir.

3. Başka Amaçlarla Alınmış Raporlar Engellilik İndiriminde Geçerli midir?

İşe girmek, engelli kimlik kartı almak, sosyal yardımlardan faydalanmak gibi değişik amaçlarla alınan ve Merkez Sağlık Kurulunca değerlendirilmemiş engelli sağlık kurulu raporlarına istinaden engellilik indiriminden yararlanılması mümkün değildir.

Engellilik indiriminden yararlanmak isteyen vatandaşların diğer kurumların sevki sonucu aldıkları raporlar (rapor aslı veya noter tasdikli örneği ya da raporu düzenlemiş olan hastanece tasdikli örneği) ilgili yönetmelik hükümlerine ve ekinde yer alan engelli sağlık kurulu raporu formatına uygun olmaları durumunda engellilik indirimi yönünden de geçerli olup, bu raporlarla yapılacak engellilik indiriminden yararlanma başvurularının kabul edilmesi ve bu raporların Merkez Sağlık Kurulunca yapılması gereken değerlendirmeye sunulması mümkündür.

4. Engellilik İndiriminden Hangi Tarihlerden İtibaren Yararlanılır?

Defterdarlıklarca yetkili hastaneye sevk edilerek alınan raporların Merkez Sağlık Kurulunca değerlendirilmesi sonucu engellilik indiriminden yararlandırılması gerektiği kararlaştırılanlar, **rapor tarihinden itibaren** engellilik indiriminden yararlandırılmaktadırlar.

Evvelce almış oldukları mevcut raporları ile başvuruda bulunanlar da raporlarının Merkez Sağlık Kurulunca değerlendirilmesi sonucu engellilik indiriminden yararlandırılması gerektiği kararlaştırılanların **başvuru tarihinden itibaren** engellilik indiriminden yararlandırılmaları cihetine gidilmektedir.

Uygulamada;

- İhtilaf aşamasında yargı organları vasıtasıyla rapor alan engelliler yönünden son rapor tarihi,
- Hakem hastane tayin edilmesi üzerine bu hastanelerden rapor alan engelliler yönünden söz konusu rapor tarihi,

esas alınmaktadır.

“

Dolayısıyla, idari birimlerde yürütülen işlemler nedeniyle veya Merkez Sağlık Kurulundaki karar aşamasında meydana gelebilecek gecikmelerden engelliler olumsuz etkilenmemektedir. Bu amaçla, her başvuru kendi durumuna göre ilgili mevzuat uyarınca ayrı ayrı değerlendirilmektedir.

”

5. Kimler Engellilik İndiriminden Yararlanabilir?

Gelir Vergisi Kanununa göre engellilik indirimi uygulamasından;

- Engelli ücretli,
- Bakmakla yükümlü olduğu engelli kişi bulunan ücretli,
- Engelli serbest meslek erbabı,
- Bakmakla yükümlü olduğu engelli kişi bulunan serbest meslek erbabı,

yararlanacaktır.

6. Bakmakla Yükümlü Olduğu Kişi Ne Demektir?

Engelli kişinin tabi olduğu çalışma mevzuatı veya bağlı olduğu sosyal güvenlik mevzuatına göre bakmakla yükümlü sayılan kişiler, engellilik vergi indirimi uygulaması yönünden de bakmakla yükümlü sayılmışlardır.

Öte yandan, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 3 üncü maddesinin 10 numaralı fıkrasına göre, bakmakla yükümlü olduğu kişi;

- 18 yaşından küçük çocuklar,
- Lisede eğitime devam eden ve 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununda belirtilen aday çıraklık ve çıraklık eğitimi ile işletmelerde mesleki eğitim görmesi halinde 20 yaşını aşmamış kişiler,
- Üniversite eğitime devam eden ve 25 yaşını aşmamış kişiler,
- Herhangi bir yerde çalışmayan yani herhangi bir sosyal güvencesi olmayan eşler,
- SGK tarafından tespit edilmiş, engelli olan çocuklar yaş sınırı olmadan bakmakla yükümlü olunan kişileri,
- Geçiminin genel sağlık sigortalısı tarafından sağlandığı ilgili Kurumca belirlenen kriterlere göre tespit edilen kişinin anne ve babasını,

ifade etmektedir.

7. Engellilik İndirimi Tutarları Ne Kadardır?

2026 yılında elde edilecek ücret gelirlerinde dikkate alınacak engellilik indirimi aylık tutarları şöyledir:

Birinci derece engelliler için (Çalışma gücünün asgari %80'ini kaybetmiş olanlar)	12.000 TL
İkinci derece engelliler için (Çalışma gücünün asgari %60'ını kaybetmiş olanlar)	7.000 TL
Üçüncü derece engelliler için (Çalışma gücünün asgari %40'ını kaybetmiş olanlar)	3.000 TL

Ücretli kişinin kendisi engelli ise engellilik indirimi tutarı gelir vergisi kesintisi yapılırken ücret matrahından indirilerek uygulanır. Bu indirimden bakmakla yükümlü olduğu engelli kişi bulunan hizmet erbabı da yararlanır.

Ancak Gelir Vergisi Kanununun 36 ncı maddesine göre dar mükellefiyete tabi kimseler hakkında bu indirim uygulanmayacaktır.

Bu tutarlar, engelli ücretlilerde ve bakmakla yükümlü olduğu engelli kişi bulunan ücretlilerde aylık gelir vergisi matrahından indirilir.

ENGELLİLİK DERECELERİ VE ÇALIŞMA GÜCÜ KAYIP ORANLARI (G.V.K. MADDE 31) [1]	AYLIK		YILLIK	
	İNDİRİM TUTARLARI [2]	VERGİ AVANTAJI ([2]X%15=) [3]	İNDİRİM TUTARLARI ([2]X12=) [4]	VERGİ AVANTAJI ([4]X%15=) [5]
1. Derece engelliler için (çalışma gücünün asgari %80'ini kaybetmiş olanlar)	12.000 TL	1.800 TL	144.000 TL	21.600 TL
2. Derece engelliler için (çalışma gücünün asgari %60'ını kaybetmiş olanlar)	7.000 TL	1.050 TL	84.000 TL	12.600 TL
3. Derece engelliler için (çalışma gücünün asgari %40'ını kaybetmiş olanlar)	3.000 TL	450 TL	36.000 TL	5.400 TL

** Aylık ve yıllık vergi avantajı, Gelir Vergisi Kanununun 103 üncü maddesinde yer alan vergi tarifesinin ilk dilimine ait %15 oranı esas alınarak hesaplanmıştır.*

Serbest meslek faaliyetinde bulunan engelliler ile bakmakla yükümlü olduğu engelli kişi bulunan serbest meslek erbabının beyan edilecek yıllık gelirlerinden **yukarıda aylık olarak belirlenen tutarlar yıllık olarak hesaplanarak** indirilir.

Ücret gelirlerini yıllık beyanname ile beyan eden ve bakmakla yükümlü olduğu engelli kişi bulunan hizmet erbabı, Gelir Vergisi Kanununun 31 inci maddesinde yer alan esaslara göre hesaplanan engellilik indiriminden yararlanabilecektir. Ancak, yıl içinde ücret matrahından indirim konusu yapılan engellilik indirimi tutarının ikinci kez yıllık beyannameye indirim konusu yapılması mümkün değildir.

2026 yılında elde edilen ücret gelirlerinin yıllık beyanname ile beyanında dikkate alınacak engellilik indirimi yıllık tutarları şöyledir:

Birinci derece engelliler için (12.000 X 12)	144.000 TL
İkinci derece engelliler için (7.000 X 12)	84.000 TL
Üçüncü derece engelliler için (3.000 X 12)	36.000 TL

Örnek 1: Bir işverene bağlı olarak ücretli çalışan Bay (A)'nın 2026 yılı Ocak ayında elde ettiği brüt ücret tutarı 60.000 TL'dir. Bay (A)'nın bakmakla yükümlü olduğu birinci derece engelli bir çocuğu bulunmaktadır.

Gelir Vergisi Kanununun 31 inci maddesi kapsamında, bakmakla yükümlü olduğu birinci derece engelli çocuğu bulunan ücretliler engellilik indiriminden yararlanabilir.

2026 yılı Ocak ayında 60.000 TL brüt ücret elde eden Bay (A)'nın, bakmakla yükümlü olduğu birinci derece engelli bir çocuğu için 2026 yılı birinci derece engelliler için belirlenen 12.000 TL aylık engellilik indiriminden yararlanacaktır.

Bay (A)'nın Ocak ayındaki ücretine ilişkin ücret bordrosunda yer alan gelir vergisi matrahının hesaplanması aşağıdaki gibidir:

Ücret geliri (Brüt)	60.000 TL
SGK işçi payı (60.000 X %14)	8.400 TL
İşsizlik sigortası işçi payı (60.000 X %1)	600 TL
Ücretin safi tutarı [60.000 – (8.400 + 600)]	51.000 TL
Engellilik indirimi tutarı (Birinci derece)	12.000 TL
Vergiye tabi matrah (51.000 – 12.000)	39.000 TL
Hesaplanan gelir vergisi	5.850 TL
Ödenmesi gereken gelir vergisi	5.850 TL

Örnek 2: Ücretli olarak çalışan mükellef (B) birinci işverenden 420.000 TL, ikinci işverenden 550.000 TL ücret geliri elde etmiş ve ücretlerin tamamı kesinti yoluyla vergilendirilmiştir. Mükellef (B)'nin %60 engeli bulunmakta olup birinci işveren olarak 420.000 TL ücret aldığı işvereni seçmiştir.

Gelir vergisi hesaplanırken, ücret gelirlerinden %15 oranında sigorta prim ve işsizlik sigortası prim kesintisi yapıldığı varsayılmıştır. Ayrıca, GVK'nin 31 inci maddesine göre de gayrisafi ücret tutarından yıllık engellilik indirimi tutarının da düşülmesi gerekmektedir.

Engellilik indirimi tutarı $(7.000 \times 12) = 84.000$ TL

Safi ücret tutarı $= 550.000 - 84.000 = 466.000$ TL

Buna göre, birden sonraki işverenlerden alınan ücret 466.000 TL, 2026 takvim yılı beyan sınırı olan 400.000 TL'yi aştığı için birinci işverenden elde ettiği ücret de dahil olmak üzere $(420.00 + 466.000)$ 886.000 TL beyan edecektir.

Mükellef (B)'nin 2026 takvim yılında elde edilen ücret gelirine ilişkin beyanı şu şekildedir:

Birinci işverenden alınan ücret	420.000 TL
İkinci işverenden alınan ücret	550.000 TL
İkinci derece engelliler için indirim tutarı (7.000 X 12 = 84.000 TL)	84.000 TL
Vergiye tabi gelir (matrah) (420.000 + 466.000)	886.000 TL

Örnek 3: Serbest muhasebeci mali müşavir olarak faaliyette bulunan mükellef (C)'nin, 2026 yılında 2.000.000 TL gayrisafi hasılatı, 600.000 TL indirilecek gideri bulunmaktadır. Ayrıca, yıl içinde 450.000 TL Bağ-Kur primi ödemiştir. Mükellefin bakmakla yükümlü olduğu eşinin çalışma gücünün en az %40'ını kaybettiği sağlık kurulu raporuyla tevsik edilmiştir. Bu verilere göre 2027 yılı Mart ayında beyan edilecek serbest meslek kazancı şöyle olacaktır.

Bu durumda mükellef (C), Gelir Vergisi Kanununun 31'inci maddesi kapsamında bakmakla yükümlü olduğu engelli eşi nedeniyle üçüncü derece engellilik indiriminden yararlanabilecek ve ilgili yıl için belirlenen engellilik indirimi tutarını serbest meslek kazancının beyanında gelir vergisi matrahından indirebilecektir.

Engellilik indirimi tutarı $(3.000 \times 12) = 36.000$ TL

Mükellef (C)'nin 2026 takvim yılında elde edilen serbest meslek kazancına ilişkin beyanı şu şekildedir:

Gayrisafi hasılat toplamı	2.000.000 TL
İndirilecek giderler toplamı	600.000 TL
Serbest meslek kazancı (2.000.000 – 600.000)	1.400.000 TL
Bağ-Kur primi	450.000 TL
Engellilik indirimi tutarı 2026 yılı için yıllık (3.000 X 12)	36.000 TL
Beyan edilecek serbest meslek kazancı [1.400.000 – (450.000 + 36.000)]	914.000 TL
Vergiye tabi gelir (matrah)	914.000 TL
Hesaplanan gelir vergisi	209.280 TL
Ödenmesi gereken gelir vergisi	209.280 TL

**Bu örnekte, mükellefin yıl içinde ödediği geçici vergi ile tevkif suretiyle kesilen vergiler dikkate alınmamıştır.*

8. Engellilik İndiriminden Yararlanmak İçin Yapılması Gerekenler Nelerdir?

Engellilik indiriminden yararlanmak isteyen engelliler aşağıdaki belgelerle birlikte Defterdarlıklara, Bağımsız Vergi Dairesi bulunan ilçelerde Vergi Dairesi Müdürlüğüne, Vergi Dairesi bulunmayan ilçelerde ise Malmüdürlüklerine bir dilekçe ile başvuracaklardır.

a) Engelli Hizmet Erbabı İçin:

- Müracaat formu – Dilekçe (EK:1),
- Çalıştığı işyerinden alınacak çalıştığına dair işveren tarafından imzalanıp kaşelenmiş yazı (EK:2),
- T.C. Kimlik Numarasını içerir nüfus cüzdanı fotokopisi,
- İlgili yönetmeliğe uygun Sağlık Kurulu Raporu olanlar için rapor aslı veya noter tasdikli örneği ya da raporu düzenlemiş olan hastanece tasdikli örneği.

b) Hizmet Erbabının Bakmakla Yükümlü Olduğu Engelli Kişiler İçin:

- Müracaat formu – Dilekçe (EK:1),
- Çalıştığı işyerinden alınacak çalıştığına dair işveren tarafından imzalanıp kaşelenmiş yazı (EK:2),
- Bakmakla yükümlü kişinin ve engelli kişinin T.C. Kimlik Numarasını içerir nüfus cüzdanı fotokopisi,
- Bakmakla yükümlü olduğuna dair belge,
- İlgili yönetmeliğe uygun Sağlık Kurulu Raporu olanlar için rapor aslı veya noter tasdikli örneği ya da raporu düzenlemiş olan hastanece tasdikli örneği.

c) Engelli Serbest Meslek Erbabı İçin:

- Müracaat formu – Dilekçe (EK:3),
- Vergi kimlik numarasını gösteren belge (Vergi levhasının fotokopisi),
- T.C. Kimlik Numarasını içerir nüfus cüzdanı fotokopisi,
- İlgili yönetmeliğe uygun Sağlık Kurulu Raporu olanlar için rapor aslı veya noter tasdikli örneği ya da raporu düzenlemiş olan hastanece tasdikli örneği.

d) Serbest Meslek Erbabının Bakmakla Yükümlü Olduğu Engelli Kişiler İçin:

- Müracaat formu – Dilekçe (EK: 3),
- Vergi kimlik numarasını gösteren belge (Vergi levhasının fotokopisi),

- Bakmakla yükümlü kişinin ve engelli kişinin T.C. Kimlik Numarasını içerir nüfus cüzdanı fotokopisi,
- Bakmakla yükümlü olduğuna dair belge,
- İlgili yönetmeliğe uygun Sağlık Kurulu Raporu olanlar için rapor aslı veya noter tasdikli örneği ya da raporu düzenlemiş olan hastanece tasdikli örneği.

9. Engelli Vergi İndirimi Sistemi (EVİS) Nedir?

Engellilik indirim başvuru sürecinin sonuçlandırılmasına yönelik iş akış sürecinin kolaylaştırılması ve kısaltılması, engelli sağlık kurulu raporlarının Sağlık Bakanlığı sisteminden alınması ve kontrolü, ara yazışmaların kaldırılması, kağıt ortamında arşiv ihtiyacına son verilmesi suretiyle, başvuruların daha hızlı sonuçlandırılmasını teminen yeni bir elektronik sistem "Engelli Vergi İndirimi Sistemi" oluşturulmuştur.

EVİS ile mükelleflerin e-Raporları Sağlık Bakanlığı sisteminden alındığından ve nüfus kayıt bilgileri MERNİS üzerinden kontrol edildiğinden engellilik başvurularının sisteme girişi daha güvenli hale getirilmiştir.

Bu sistem sayesinde, mükellef başvurularının aylarca süren değerlendirme ve sonuçlanma süreci kısaltılmış; kağıt üzerinden yapılan işlemler sadeleştirilerek tamamen dijital ortamda etkin ve hızlı bir şekilde sonuçlandırılması sağlanmıştır.

Bu sistemde, engellilik indiriminden faydalanmak üzere başvuran vatandaşların başvuruları, sistem üzerinden TC kimlik numarası, işveren vergi kimlik numarası, rapor tarih ve sayısı gibi bilgiler girilerek kolay bir şekilde oluşturulabilmektedir. Sisteme girilen başvurular Merkez Sağlık Kurulunca yine sistem üzerinden incelenip karara bağlandıktan ve gerekli onaylar verildikten sonra oluşturulan engellilik tespit ve derecelendirme tutanağı, sistem üzerinden ilgili Defterdarlığa gönderilmekte olup ayrıca mükelleflerin başvurularının sonuçlandırıldığına ilişkin bilgilendirme mesajı da SMS olarak gönderilmektedir.

“

Engellilik vergi indirimi dilekçesi; Dijital Vergi Dairesinden de verilmesi mümkün bulunmakta olup, Dijital Vergi Dairesi Sistemi üzerinden giriş yapıldıktan sonra, Dilekçelerim/Yeni Dilekçe Oluştur/Dilekçe Türleri/Engellilik Vergi İndirim Dilekçesi bölümlerinden başvuru yapılabilir.

”

10. Engelli Sağlık Kurulu Raporuna İtiraz Nasıl Yapılır?

Engelli sağlık kurulu raporuna; engellinin kendisi, velisi, vasisi veya raporu isteyen kurum tarafından itiraz edilebilir. İlgililer itiraz dilekçesi ve ilk engelli sağlık kurulu raporunun tasdikli bir örneği ile birlikte, bulunduğu ilin sağlık müdürlüğüne başvurur. İl sağlık müdürlüğüne, engelli sağlık kurulu raporu alacak kişi en yakın farklı bir engelli sağlık kurulu raporu vermeye yetkili hastaneye gönderilir. İtiraz edilen engelli sağlık kurulu raporu ile itiraz üzerine verilen engelli sağlık kurulu raporundaki kararlar aynı yönde ise engelli sağlık kurulu raporu kesinleşir.

Engelli sağlık kurulu raporlarının farklı olması durumunda, kişinin ikamet ettiği yere en yakın bir hakem hastaneye, kişi yeniden muayene edilmesi ve engelli sağlık kurulu raporu tanzim edilmesi amacıyla yine il sağlık müdürlüğü kanalıyla gönderilir. Hakem hastanenin engelli sağlık kurulunca verilen kararı kesindir.

Ayrıca vergi indirimi için Gelir İdaresi Başkanlığına intikal eden rapor sonuçlarına tekrar incelenmesi talebi ile müracaat edilebilir. Merkez Sağlık Kurulunun ilgili yönetmeliğin 10 uncu maddesine göre ödevlilerin itirazlarını inceleyerek; engellileri yeniden hastaneye sevk, haklarında ek rapor düzenleme ve hakem hastaneye sevk konularında yetkisi vardır.

11. Başvuru Üzerine Gelir İdaresi Başkanlığı Ne Yapmaktadır?

Engellilerin çalışma gücü kayıp oranları, Merkez Sağlık Kurulunca, Gelir Vergisi Kanununa ve bu Kanun gereğince hazırlanan Yönetmeliğe göre belirlenmektedir.

Engelli vatandaşların hastanelerden aldıkları ve ilgili müdürlükler vasıtasıyla Gelir İdaresi Başkanlığına gönderilen raporları Merkez Sağlık Kurulunca;

- 18 yaşını doldurmuş bireyler için: 20/2/2019 tarihli ve 30692 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış olan Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik ve eki Engel Oranları Alan Kılavuzu'na,
- 18 yaşını doldurmamış bireyler için: 20/2/2019 tarihli ve 30692 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış olan Çocuklar İçin Özel Gereksinim değerlendirme Hakkında Yönetmelik ve eki Özel Gereksinim Alanları Kılavuzu'na,

göre incelenir.

Merkez Sağlık Kurulunca tespit edilen çalışma gücü kayıp oranlarına göre belirlenen engellilik dereceleri Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından engellinin başvurduğu Defterdarlığa bildirilir. Bu birimler tarafından da başvuru sahibine (başvuru sahibi hizmet erbabı ise tabi olduğu işverenine ve işverenince de kendisine) sonuç tebliğ edilir.

12. Merkez Sağlık Kurulunun İnceleme Ölçütleri Nelerdir ve Karar Nasıl Oluşturulur?

Merkez Sağlık Kurulu, Hazine ve Maliye Bakanlığı Başhekiminin başkanlığında, Sağlık Bakanlığınca görevlendirilen iki uzman hekim ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca görevlendirilen bir uzman hekimden ve Gelir İdaresi Başkanlığının bir temsilcisinden oluşur.

Merkez Sağlık Kurulu Gelir İdaresi Başkanlığı nezdinde görev yapmaktadır. Merkez Sağlık Kurulunun görevi engellilik indiriminden yararlanmak amacıyla hastanelerden alınan raporları inceleyip karar vermektir.

Merkez Sağlık Kurulunun çalışma şekli ve vergi indirimi için başvuracakların yapacağı işlemler bir Yönetmelik ile düzenlenmiştir.

Merkez Sağlık Kurulu, ilgili mevzuat gereğince engellilik indirimi talebi ile gelen sağlık kurulu raporlarını;

- Yetkili hastane tarafından düzenlenmesi,
- İlgili yönetmelikte belirtilen bilgi ve şekle uygunluğu,
- Yönetmelik ile oluşturulan sayıda kurul üyesince onaylanıp onaylanmadığı,

- Rapordaki bilgi ve bulguların çalışma gücü kayıp oranı verilmesinde açık, kesin ve ayrıntılı olup olmadığı,
- Teşhis ve tanının ilgili yönetmelik eki cetvellerle uyumlu olup olmadığı,
- Çalışma gücü kayıp oranının yönetmelik eki cetvellere uygun olup olmadığı,
- Balthazard Yönteminin doğru uygulanıp uygulanmadığı (Birden fazla engele sahip olan engellilerin toplam (basit aritmetik toplama değil) engel oranlarının hesaplanmasında kullanılan formüldür.),
- Raporun sürekli olup olmadığı hususunda konulan veya konulmayan, açıklamanın yönetmelik hükümlerine uyup uymadığı,

hususlarında incelemekte olup, kesinlikle hastayı muayene etmemekte veya rapora yeni teşhis, bulgu veya tanı ilave etmemekte veyahut rapordan çıkarmamaktadır.

Bu açıklamalara göre; Merkez Sağlık Kurulu anılan Kanun ve Yönetmelikler ile tanınmış olan yasal yetki çerçevesinde ve mevzuata uygun olarak engellilerin vergi indiriminden yararlanıp yararlanamayacaklarına ilişkin değerlendirmeler yapmaktadır.

Merkez Sağlık Kurulu kararını verirken raporlarda yer alan laboratuvar bulgularını, klinik muayene bulgularını, engellilik bulgularını ve konulan tanıyı ilgili Yönetmelik ekindeki cetvellerle göre inceler. Kurul, raporlarda yer alan bulgular ve tanı ile Yönetmelik eki cetvellerde belirlenen çalışma gücü kayıp oranları arasında çelişki görürse re'sen ve nihai olarak karar vermeye yetkilidir.

Ancak, kurul gerek görmesi halinde bu raporları bir daha incelenmek üzere raporu veren hastaneye iade edebilir veya başvuruda bulunanın başka bir yetkili sağlık kuruluşuna gönderilmesini isteyebilir.

Merkez Sağlık Kurulunca kararların doğru verilebilmesi için, raporda belirtilen ve Yönetmeliğe uygun yazılması gereken laboratuvar, klinik muayene ve engellilik bulguları ile tanının açık ve anlaşılır olması gerekir. Kurul bu bilgileri yetersiz görmesi halinde ilgili hastaneden ek bilgi istemektedir.

Öte yandan, başvuruda bulunan kişiler Merkez Sağlık Kuruluna birden fazla rapor ulaştırırlarsa ve bu raporların bulguları ve tanısı aynı ise Kurul bu raporları değerlendirmeye alarak kararını vermektedir. Ancak bu raporların bulguları ve tanısı farklı ise Kurul ilgili bu raporların birleştirilmesi için hakem hastaneye sevk etmektedir.

Yukarıda açıklanan düzenlemeler ile yetkili sağlık kuruluşlarından alınan raporlarda belirtilen çalışma gücü kayıp oranlarının, raporlarda belirtilen bulgulara ve tanıya göre doğru olup olmadığının üst kurul olarak görev yapan Merkez Sağlık Kurulunca incelenip kararlaştırılmak suretiyle tespit edilmesi ile Türkiye çapında aynı bulgular ve tanı için verilen çalışma gücü kayıp oranlarının farklı belirlenmemesi ve uygulamanın adaletli olması amaçlanmıştır.

13. İşyerini Değiştiren Ücretliler Ne Yapacaklardır?

Herhangi bir şekilde işyerini değiştiren ücretlilerin daha önce işlem tesis ettirdikleri müdürlüklere yeni iş yerlerinin adreslerini bildirerek buradan yeni işyerlerine hitaben yazı almaları yeterli olacaktır. Bu engellilerin yeniden rapor almalarına gerek yoktur. Bulundukları il sınırları dışına giden ücretliler de aynı şekilde hareket edebileceklerdir.

14. Engellilik İndiriminin Uygulamasında Özellik Gösteren Durumlar Nelerdir?

- Ücretlinin çalıştığı bakanlık ve bu bakanlığa bağlı olarak kurulan döner sermayeden aldığı ek ödemeler ile maaş ödemelerinin tek işverenden alınan ücret olarak değerlendirilmesi ve bakmakla yükümlü olduğu çocuğunun rahatsızlığı nedeniyle faydalanması gereken engellilik indiriminin ek ödemeler ile maaş ödemelerine ilişkin ücretler toplamına uygulanması gerekmektedir.
- Ücretlilere yapılan ilave ödeme ve ikramiye ödemeleri, Gelir Vergisi Kanununun 61 inci maddesi hükmü gereğince ücret olarak değerlendirileceğinden, söz konusu ücret ödemelerinin hizmet erbabının asıl ücretine dâhil edilerek engellilik derecesine uygun engellilik indirimi tutarlarının indirim konusu yapılması gerekmektedir.

- Ücret geliri elde edenlerin bakmakla yükümlü olduğu engelli kişi bulunması halinde, bu kişiler dolayısıyla engellilik indiriminden faydalanması mümkün bulunmaktadır.
- Şirket ortağı ve yönetim kurulu üyesi olan bir kimsenin şirketten yapılan huzur hakkı ödemeleri ücret niteliğinde olduğundan bu ödemelere engellilik indirimi uygulanacağı tabiidir. Ancak, kurumların idare meclisi başkan ve üyelerine verilen kar payları, menkul sermaye iradı olarak değerlendirileceğinden, sermaye payı oranında dağıtılan kar payına engellilik indiriminin uygulanması mümkün değildir.
- Gerçek usulde ticari faaliyette bulunanların engellilik indiriminden faydalanması mümkün bulunmamaktadır.
- Emekli olarak işten ayrıldıktan sonra işyerinde tekrar çalışmaya başlayanlara yapılan ve gelir vergisi tevkifatına tabi olan ücretlere engellilik indirimi uygulanması mümkün bulunmaktadır.
- Aylık dönemler itibarıyla yapılan ücret ödemelerinin vergilendirilmesi sırasında, engellilik indiriminin aylık ücret matrahını aşan kısmı için herhangi bir vergi iadesi yapılması mümkün değildir.
- Bankaların idari kararı sonucu, tek taraflı iradesi doğrultusunda banka emeklilerine yılda bir defa karşılıksız olarak yapılan kuruluş ikramiyesinin, Gelir Vergisi Kanununun 2 nci maddesinde yer alan gelirin unsurları kapsamında değerlendirilmediğinden bu ödeme nedeniyle engellilik indiriminden yararlanılması mümkün bulunmamaktadır.
- Engellilik indirimi uygulamasında Merkez Sağlık Kurulunca değerlendirilen raporların asılları mükellefin başvuruda bulunduğu defterdarlığa geri gönderilmektedir. Dolayısıyla, Başkanlığımız arşivinde rapor asılları mevcut değildir.
- Mükelleflerin, engellilik indiriminden faydalanırken, bu haktan vazgeçmelerinde hukuki bir engel bulunmamaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

ENGELLİLERE SAĞLANAN DİĞER VERGİ AVANTAJLARI

1. Gümrük Vergilerinde Sağlanan Vergi Avantajları

Gümrük Kanununun 167 nci maddesinin birinci fıkrasının (12/a) bendinde malul ve engellilerin kullanımına mahsus eşyanın gümrük vergilerinden muaf olduğu belirtilmiştir. Muafiyet, gümrük vergisi ve aracın gümrüklenmiş değerinin belirlenen ÖTV limitini aşmadığı durumlarla sınırlı olmak üzere ÖTV'yi kapsamakta olup, KDV tahsil edilmektedir.

1.1. Gümrük Vergisinden İstisna Edilen Eşya

- a) Görme engelliler hariç olmak üzere, engellilerin hayatlarını idame ettirmesi için kişisel kullanımlarına mahsus özel surette imal edilmiş olup, engelli kişilerin bizzat kendileri tarafından veya engelli kişilere yardım sağlanması amacıyla yönelik olarak vakıflar ve kamu yararına çalışan dernekler ile resmi kurumlara karşılıksız gönderilen ve ücretsiz dağıtılmak üzere belirtilen dernek, vakıf ve resmi kurumlar tarafından serbest dolaşıma sokulan motorlu veya motorsuz koltuk, bisiklet ve diğer eşyaya,
 - b) Vakıflar ve kamu yararına çalışan dernekler ile Sağlık Bakanlığınca yetki verilenler tarafından ithal edilen, malul ve engelli kişileri toplu olarak taşımaya yönelik, malul ve engelli kişinin araca binip inmesiyle taşınmasını kolaylaştırıcı tertibatı bulunan motorlu kara nakil vasıtalarına,
 - c) Gümrük idaresine sunulduğu tarih itibarıyla, kayıt ve model yılı dâhil, üç yıldan eski olmamak kaydıyla;
- Münhasıran engelli kişi tarafından kullanılmak üzere özel surette imal edilmiş hareket ettirici tertibatı bulunan (3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren sol bacak engeli olan gazilerde özel tertibat aranmaz.) ve bu kişiler tarafından serbest dolaşıma sokulan, motosiklet ve motor silindiri hacmi 1600 cc.'ye kadar olan otomobillere ve motor gücü 160 kW'ı geçmeyen elektrikli otomobillere,
 - El ve ayak fonksiyonlarını tamamen yitirmiş olmaları nedeniyle bizzat malul ve engelli kişi tarafından kullanılamayan, kişinin araca binip inmesiyle taşınmasını kolaylaştırıcı tertibatı bulunan, malul ve engelli kişinin üçüncü dereceye kadar kan ve sıhrı hısımlarından bir sürücü veya kişi ile iş akdine bağlı olarak istihdam edilen sürücü tarafından kullanılan vasıtalar;

- 87.02 tarife pozisyonu altında sınıflandırılan minibüslere,
- Portatif koltuklar hariç olmak üzere, sürücüsü dahil altı ila dokuz oturma yeri olan, engelli kişinin rahatça taşınabilmesine imkân verecek tavan yüksekliğine sahip olan motorlu kara nakil vasıtalarına,

gümrük vergilerinden muafiyet tanınır.

Bahsi geçen eşyaya mahsus olan ve eşya ile birlikte getirilen parça, yedek parça ve aksesuarlar veya bu eşyanın bakım, kontrol, ayarlama ya da tamiri için gerekli olan aletler de bu muafiyet kapsamındadır.

Söz konusu parça, yedek parça ve aksesuarlar ile sair aletlerin, eşyanın ithalinden sonra yurda getirilmesi halinde de muafiyetin uygulanabilmesi için bunların muafiyetten yararlanarak ithal edilen eşya ile ilgili olduklarının gümrük idaresine kanıtlanması gerekmektedir.

1.2. Özel Tertibatlı Engelli Aracını İthal Edecek Kişiler

Özel tertibatlı engelli aracını muafiyet kapsamında ithal edecek kişinin ortopedik engelinin bulunması gerekir. 6/6/2017 tarihli ve 30088 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Gümrük Muafiyeti Tebliği (Seri No:2)’nin 3 üncü maddesine göre “ortopedik engel” ibaresi, doğuştan veya sonradan herhangi bir nedenle, iskelet, kas ve sinir sistemindeki bozukluklar sonucu bedensel yeteneklerin çeşitli derecelerde kaybedilmesi nedeniyle alt ve üst ekstremitelerinde sakatlığını ifade eder.

Ortopedik engeli bulunmayan kişilerin gümrük vergilerinden muaf olarak özel tertibatlı araç ithal etmeleri mümkün bulunmamaktadır.

Bu kişiler;

- Türkiye Gümrük Bölgesi dışında yerleşik ise; ikametini Türkiye Gümrük Bölgesine kesin olarak nakletmesi halinde (Bu şart sadece bizzat engelli kişi tarafından kullanılan veya kullanılamayan binek otomobil ve motosiklet için geçerlidir. Motorlu ve motorsuz koltuklar ile bisikletler kişisel eşya kapsamında kesin dönüş şartı aranmaksızın engelli kişi tarafından muaf olarak ithal edilebilir.),

- Türkiye Gümrük Bölgesinde yerleşik ise; Türkiye Gümrük Bölgesi dışındaki gerçek ve tüzel kişiler (dernek, vakıf vb.) tarafından kendisine bağış yoluyla gönderilen veya bedel karşılığı alınan,

özel tertibatlı engelli aracını gümrük vergilerinden muaf olarak ithal edebilir.

1.3. İthal Edilen Özel Tertibatlı Araçlarda Aranılan Şartlar

Gümrük vergileri ödenmeksizin ithal edilen Özel Tertibatlı Engelli Araçlarında aşağıdaki şartlar aranacaktır;

- Binek otomobil ise; binek otonun engelli kişi tarafından kullanılmak üzere özel surette imal edilmiş hareket ettirici tertibatı bulunmalı, otomobillerde silindir hacmi 1600 (dâhil) cc'ye kadar olmalı, elektrikli otomobillerde ise motor gücü 160 kW'ı geçmemelidir.
- Ayrıca, ithalatla ÖTV istisnasından da faydalanılmak istenmesi halinde binek otomobilin, özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi dâhil gümrük vergilerine ilişkin istisna uygulanmaması durumunda belirlenecek gümrüklenmiş değerinin **2026 yılı için 2.873.900 TL'yi aşmaması** gerekir.
- Bizzat engelli kişi tarafından kullanılamayan araç ise; bu aracın el ve ayak fonksiyonlarını tamamen yitirmiş engelli kişinin araca binip inmesiyle, taşınmasını kolaylaştırıcı tertibatı bulunmalı ve engelli kişinin üçüncü dereceye kadar kan ve sıhri hısımlarından bir sürücü veya engelli kişi tarafından iş akdine bağlı olarak istihdam edilen bir sürücü tarafından kullanılmalıdır.
- Motosiklet ise; engelli kişiler tarafından kullanılmak üzere özel surette imal edilmiş olması halinde gümrük vergileri ödenmeyecektir.
- Sadece otomatik vitesli olan araçların, özel surette yapılmış hareket ettirici tertibatı bulunmayan araçların, engelli kişinin araca binip inmesiyle taşınmasını kolaylaştırıcı tertibatı bulunmayan araçların ve arazi araçlarının muafan ithali mümkün değildir. Ancak, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren sol bacak engeli olan gazilerde özel tertibat aranmaz. Bu kapsamdaki kişilerin özel tertibatı bulunmayan (örneğin otomatik vitesli) araçları da ithal edebilmesi mümkündür.
- Özel olarak engelli kişilerin kullanımına mahsus olan yukarıda belirtilen eşya ile birlikte getirilen parça, yedek parça ve aksesuarlar veya bu eşyanın

bakım, kontrol, ayarlama ya da tamiri için gerekli olan aletler de muafiyet kapsamındadır. Söz konusu parça, yedek parça ve aksesuarlar ile sair aletlerin eşyanın ithalinden sonra getirilmesi halinde muafiyetin uygulanması için bunların ithal edilen eşyayla ilgili olduklarının gümrük idaresine kanıtlanması gerekmektedir.

1.4. Özel Tertibatlı Araç İthalinde Aranacak Belgeler

1) Bizzat engelli kişi tarafından kullanılacak özel tertibatlı araç ithal edecek kişiler için; 26/9/2006 tarihli ve 26301 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sürücü Adayları ve Sürücülerde Aranacak Sağlık Şartları ile Muayenelerine Dair Yönetmelik esasları çerçevesinde engelli kişi adına düzenlenmiş “Sürücü Adayları ve Sürücüler İçin Sağlık Raporu” nun aslı veya söz konusu raporu düzenleyen kurum tarafından ya da noter tarafından onaylanmış örneği;

- a)** Söz konusu raporda, özel tertibat kod numarası ile engelli kişinin hangi sınıf sürücü belgesi alacağıнын belirtilmiş olması gerekir.
- b)** İlgili kişi tarafından, kişinin yurt dışında yerleşik bulunduğu ülkenin resmi bir hastanesinden alınan rapor ibraz ediliyor ise raporun Türkçe tercümesinin de bulunması gerekir.

2) Bizzat engelli kişi tarafından kullanılamayan, el ve ayak fonksiyonlarını tamamen yitirmiş engelli kişinin araca binip inmesiyle, taşınmasını kolaylaştırıcı tertibatı bulunan araç ithal edecek kişiler için, Sağlık Bakanlığı tarafından sağlık kurulu raporu vermeye yetkili sağlık kurumundan alınmış kişinin el ve ayak fonksiyonlarını tamamen yitirmiş olduğunu ve kişinin rampa veya lift sistemli araç ile taşınabileceğini gösteren sağlık kurulu raporunun aslı veya aslının bir kamu kurumu tarafından ya da noter tarafından onaylanmış örneği,

3) Özel tertibatlı engelli aracını bizzat kullanacak engelli kişiler için, engellinin kullanmaya yetkili olduğu araç cinsine göre “A” veya “B” sınıfı sürücü belgesi,

4) Yurt dışında ikamet eden engelli kişiler için; ikametın Türkiye’ye nakledildiğine ilişkin dış temsilciliklerimizden alınacak ikamet nakil belgesi ile yerleşim yeri naklinden önce satın alınan aracın mülkiyetinin kendisine ait olduğunu gösteren mülkiyet belgesi,

- 5) Yerleşim yeri Türkiye’de bulunan engelli şahsa;
 - a) Yurt dışından bağış yapılması halinde; aracın bağışlayana ait olduğunu gösteren mülkiyet belgesi ile bağış belgesi,
 - b) Aracın yurt dışından bir bedel karşılığında gerçek kişi tarafından satılması halinde taraflar arasında düzenlenen satış sözleşmesi; tüzel kişi tarafından satılması halinde fatura aslı ve her iki belgenin Türkçe tercümesi,
- 6) Araca takılan özel tertibata ilişkin fatura,
- 7) Nüfus cüzdanı örneği,
- 8) El ve ayak fonksiyonlarını tamamen yitirmiş engelli kişinin hukuki tasarruf ehliyetini haiz olmaması halinde vasilik belgesi,
- 9) Engelli kişinin yerleşim yerinin Türkiye’de bulunması halinde vukuatlı nüfus kayıt örneği,
- 10) Gümrük vergilerinden muafiyet kapsamında özel tertibatlı aracın verasete konu olması halinde;
 - a) Veraset ilamı,
 - b) Birden fazla varis bulunması halinde Türkiye’de bulunan diğer mirasçılar için noter tasdikli feragat mukavelesi.

1.5. Engelli Araç İthalinde Yetkili Gümrük İdareleri

Gümrük vergilerinden muafiyet kapsamında özel tertibatlı engelli aracı ithal etme talebinde bulunan kişilerin kendileri, vasileri veya Gümrük Kanununun 225 inci maddesi çerçevesinde temsil yetkisini haiz kişiler tarafından araç Türkiye’ye getirilmeden önce, aşağıdaki belgelerle birlikte yetkili gümrük idaresine başvurulmalıdır.

- Engellilik durumunu gösteren sağlık raporunun aslı veya söz konusu raporu düzenleyen kurum tarafından ya da noter tarafından onaylanmış örneği,
- Bizzat engelli kişi tarafından kullanılacak araç için, engellinin kullanmaya yetkili olduğu araç cinsine göre “A” veya “B” sınıfı sürücü belgesi,

- Nüfus cüzdanı örneği,
- Adına ithalat yapılacak engelli kişinin hukuki tasarruf ehliyetinin bulunmaması halinde vasilik belgesi.

Yetkili gümrük idarelerinde her ayın ilk salı günü komisyon toplanmakta ve başvuruları değerlendirerek karara bağlamaktadır. Engelli kişinin araç Türkiye'ye getirilmeden önce yetkili gümrük idaresine müracaat edip, engelli komisyonundan araç getirebileceğine dair onayı alması gerekmektedir. Komisyona katılım başvuruları ise **e-Devlet** üzerinden sunulan **“Engelli Araç İthal Sistemi”** başlıklı hizmet aracılığıyla gerçekleştirilmektedir.

Yetkili Gümrük İdareleri;

- 1) Ankara Gar Gümrük Müdürlüğü,
- 2) Yeşilköy Gümrük Müdürlüğü (İstanbul),
- 3) Gebze Gümrük Müdürlüğü (Kocaeli),
- 4) İzmir Yolcu Salonu Gümrük Müdürlüğü,
- 5) Malatya Gümrük Müdürlüğü,
- 6) Rize Gümrük Müdürlüğü,
- 7) Mersin Gümrük Müdürlüğü.

1.6. Özel Tertibatlı Araçların İthalat İşlemi

Özel tertibatlı araç ithalatı talebi ve araçta bulunması gereken özel tertibat, yetkili gümrük müdürlüğünde oluşturulan heyet tarafından karara bağlanır. Söz konusu heyet yetkili gümrük idaresinde her ayın ilk salı günü toplanır. Komisyonun toplanacağı gün engelli kişi de gümrük idaresinde hazır bulunur. El ve ayak fonksiyonlarını tamamen kaybetmiş kişilerin komisyona katılması zorunlu olmayıp vekâlet vereceği başka bir kişi ya da varsa vasisinin temsilci olarak komisyona katılması mümkündür.

Özel tertibatlı aracın ithaline ilişkin olumlu kararların Komisyon tarafından oybirliği ile verilmesi gerekir. Komisyon kararı, yetkili gümrük müdürlüğünce düzenlenen “Komisyon Karar Belgesi” nde belirtilir. Kararın olumlu olması halinde karar belgesinin geçerlilik süresi düzenlendiği tarihten itibaren altı aydır. Özel tertibatlı araç, Komisyon Karar Belgesinin süresi içerisinde Komisyon Karar Belgesini düzenleyen gümrük idaresine teslim edilir.

Gümrük Müdürü veya yetkilendireceği Gümrük Müdür Yardımcısı başkanlığında iki muayene memurundan oluşan bir heyet tarafından aracın söz konusu komisyon karar belgesine uygunluğunun tespit edilmesi halinde serbest dolaşıma girişine izin verilir.

Gümrük İdaresince, ithal işlemi tamamlanan binek otomobil ve minibüs için düzenlenecek trafik şahadetnamesine şerh konularak ilgili notere gönderilir.

1.7. İthal Edilen Özel Tertibatlı Araçların Devir ve Satışı

Kişilerin tekrar aynı muafiyetten faydalanmak suretiyle bir özel tertibatlı aracı serbest dolaşıma sokmak istemeleri halinde; halen adlarına kayıtlı olan özel tertibatlı aracı satmış veya başka bir engelli kişiye devretmiş olmaları gerekir.

Özel tertibatlı aracın başka bir engelli kişiye veraset de dahil olmak üzere devri durumunda, araç yetkili Gümrük Müdürlüğüne teslim edilir ve devralacak kişinin engeline uygun varsa tertibat değişikliği yetkili gümrük idaresinin gözetiminde yapılır.

1.7.1. Özel Tertibatlı Aracın Devredilmesi veya Satılması

- a) Bu araçların engelli kişi tarafından, başka bir engelliye herhangi bir süre kısıtı bulunmaksızın ve gümrük vergileri tahsil edilmeksizin devri mümkündür.
- b) Bu araçların engelli kişi tarafından, engelli olmayan başka bir kişiye aracın serbest dolaşıma girdiği tarihten itibaren, üç yıl geçmeden satışı mümkün değildir.
- c) Bu araçların serbest dolaşıma girdiği tarihten itibaren üç ila on yıl arasında engelli olmayan başka bir kişiye satışında gümrük vergileri tahsil edilir. On yıl sonrasında, söz konusu araçların satışında gümrük vergileri aranmaz.

1.7.2. Özel Tertibatlı Araç Muafiyetinden Faydalanan Engelli Kişinin Vefat Etmesi Durumu

1) Aracın varise intikalinde gümrük vergileri aranmaz. Varislerin, kendi adlarına yeni bir trafik şahadetnamesi düzenlenmesini teminen veraset ilamı tarihinden itibaren altı ay içinde yetkili gümrük idaresine başvurması gerekir.

2) Bu araçların varis tarafından, engelli veya engelli olmayan başka bir kişiye herhangi bir süre kısıtı bulunmaksızın devri veya satışı mümkündür.

3) Bu araçların, varis tarafından engelli olan başka bir kişiye devrinde gümrük vergileri aranmaz. Aracın varis tarafından engelli olan başka bir kişiye devri halinde aracı devralan engelli kişinin, muafiyet kapsamında araç ithal edebilecek olan engelli kişi için aranılan şartları taşıması ve gerekli işlemleri tamamlaması gerekmektedir. Aracın serbest dolaşıma girdiği tarihten itibaren beş yıl içerisinde engelli olmayan başka bir kişiye satışında ise gümrük vergileri tahsil edilir. Beş yıl sonrasında söz konusu araçların satışında gümrük vergileri aranmaz.

4) Bu araçların, varis tarafından engelli olan bir kişiye devrinden sonra, bu engelli kişi tarafından aracın engelli olmayan başka bir kişiye satışında, aracın serbest dolaşıma girdiği tarihten itibaren 10 yıllık süre dolmuş ise gümrük vergileri aranmaz.

1.8. Gümrük İdaresinden İzin Alınmaksızın Satışı, Devri Yapılan Araç İçin Uygulanan Yaptırım

Muafiyetten faydalanamayan kişi, kurum ve kuruluşlara izin alınmaksızın bedelli veya bedelsiz olarak ödünç verilen, teminat olarak gösterilen, kiralanan, devredilen, satılan veya muafiyet amacı dışında kullanılan eşyanın gümrük vergileri Gümrük Kanununun 181 ila 194 üncü maddelerindeki esaslara göre tahsil olunur ve gerekmesi halinde 5607 sayılı Kaçakçılık Kanunu, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ve varsa diğer kanun hükümlerine göre işlem yapılır.

2. Yurt İçinden Alınan Taşıtlarda Sağlanan Özel Tüketim Vergisi Avantajı

2.1. Engellilik Derecesi %90 veya Üzerinde Olanların Taşıt Alımlarında İstisna Uygulaması

2.1.1. Taşıtta Tadilat Aranmayan İstisna Uygulaması

2.1.1.1. İstisnadan Yararlanabilecekler

Engellilik derecesi %90 veya daha fazla olan malul veya engelliler tarafından on yılda bir defaya mahsus olmak üzere ilk iktisabı ÖTV'den müstesnadır.

Bu istisnadan yararlanmak için, taşıtın özel tertibatlı olması ve malul veya engellinin taşıtı bizzat kullanması şartı aranmaz.

18 yaşını doldurmuş malul veya engellilerin bu uygulamadan yararlanabilmesi için engellilik derecesinin %90 veya daha fazla olduğuna dair engellilik sağlık kurulu raporuna haiz olması gerekir.

18 yaşını doldurmamış malul veya engellilerin bu uygulamadan yararlanabilmesi için ise 20/2/2019 tarihinden önce düzenlenen ve engellilik derecesinin %90 veya daha fazla olduğuna dair engelli sağlık kurulu raporunu veya bu tarihten itibaren ilgili mevzuat çerçevesinde yetkili sağlık kurumlarından alınan, "7" özel gereksinim kodu ile "Özel koşul gereksinimi vardır (ÖKGV)" bilgileri çerçevesinde özel gereksinim düzeyini içeren Çocuklar İçin Özel Gereksinim Raporuna (ÇÖZGER) haiz olması gerekir.

Bununla birlikte, ilgili Yönetmelik gereği 18 yaşını dolduran malul veya engellilerin haiz olduğu daha önceki yıllara ait ÇÖZGER'e göre işlem yapılması mümkün bulunmadığından, bu kişilerin 18 yaşını doldurduktan sonra bu istisnadan yararlanabilmeleri için engellilik derecesinin %90 veya daha fazla olduğuna dair erişkinler için engellilik sağlık kurulu raporunu haiz olmaları gerektiği tabiidir.

Engel sebebinin önemi bulunmamaktadır. Görme, işitme, konuşma veya ortopedik olabileceği gibi zihinsel engelliler veya böbrek rahatsızlığı olanlar da bu istisnadan yararlanabilmektedir.

Bu uygulama kapsamındaki taşıtın ilk iktisabında ÖTV istisnası uygulanması için, malul ve engellilerin taşıtı bizzat kullanması şartı aranmamaktadır. Dolayısıyla, ÖTV Kanununun (7/2-a) maddesi kapsamında iktisap edilen taşıt, malul ve engellinin bizzat kendisi tarafından da kullanılabilir.

Bununla birlikte, istisna kapsamında ilk iktisabı yapılan taşıtın malul ve engellinin bizzat kullanmasının mümkün olmaması halinde, engelli kişinin sürekli olarak istifadesine sunulması gerekir.

2.1.1.2. İstisna Kapsamındaki Taşıtlar

Özel Tüketim Vergisi Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendinin (a) alt bendi uyarınca, Kanuna ekli (II) sayılı listedeki kayıt ve tescile tabi ve yerli katkı oranı en az %40 olan mallardan, Türk Gümrük Tarife Cetvelinin,

- 87.03 tarife pozisyonunda yer alan, motor silindir hacmine bakılmaksızın, hesaplanması gereken özel tüketim vergisi ve diğer her türlü vergiler dâhil bedeli 2026 yılı için 2.873.900 TL'nin altında olan binek otomobil, panelvan, pick-up, arazi taşıtı, ATV, jeep, steysin vagon vb. taşıtların,
- 87.04 tarife pozisyonunda yer alan, eşya taşımaya mahsus, 2800 cm³ veya altında motor silindir hacmine sahip van, panelvan, kamyonet, pick-up vb. taşıtların,
- 87.11 tarife pozisyonunda yer alan, motor silindir hacmine bakılmaksızın motosikletlerin,

engellilik derecesi %90 veya daha fazla olan malul veya engelliler tarafından on yılda bir defaya mahsus olmak üzere ilk iktisabı ÖTV'den müstesnadır.

“

Yerli katkı değeri; Aracın üretiminde kullanılmak üzere birincil malzeme/ ürün, genel üretim ve işçilik maliyetlerinin yurt içindeki üreticilerden ve hizmet sağlayıcılardan temin edilen kısımlarının toplamı, yerli katkı oranı; yerli katkı değerinin, aracın toplam üretim maliyetine oranıdır.

”

“

7537 sayılı Kanunla %20 olarak belirlenen araçların yerli katkı oranı 26/12/2024 tarihli ve 9321 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararının Eki Kararla istisna kapsamında alınacak araçlar için en az %40 olarak değiştirilmiştir.

”

Bu uygulamada, taşıtta herhangi bir mekanik ilave veya tadilat (özel tertibat) yapılması şartı aranmaz.

Ayrıca, 87.03 tarife pozisyonu için belirlenen tutarın, her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle uygulanacağı ve Cumhurbaşkanının bu şekilde tespit edilen tutarı %50'sine kadar artırmaya yetkili olduğu hükümleri yer almaktadır.

Buna göre, 2.873.900 TL'lik tutar, 1/1/2027 tarihinden itibaren 2026 yılı için belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle uygulanacaktır.

2.1.2. Taşıtta Tadilat Aranan İstisna Uygulaması

2.1.2.1. İstisnadan Yararlanabilecekler

Engellilik durumunun taşıtı bizzat kullanamayacak ve sürekli olarak tekerlekli sandalye veya sedye kullanmalarını gerektirecek nitelikte olduğunu, yetkili bir sağlık kurumundan (hastaneden) alınmış engelli sağlık kurulu raporuyla tevsik eden ve engellilik derecesi %90 veya daha fazla olan malul ve engelliler bu uygulamadan yararlanabilmekte olup, **bahse konu taşıtların, on yılda bir defaya mahsus olmak üzere** ilk iktisabı ÖTV'den istisna edilmiştir.

Taşıtta, ilk iktisaptan önce tekerlekli sandalye veya sedye ile binilmesine ve seyahat edilmesine uygun tertibat yaptırılması zorunludur.

Bu istisnadan, 18 yaşını doldurmuş malul veya engellilerden, engellilik durumları sürücü olmalarını engelleyecek nitelikte olan, sürekli olarak tekerlekli sandalye veya sedye kullanması gerektiğini ve engellilik derecesinin %90 veya üzeri engellilik sağlık kurulu raporu ile belgeleyenler yararlanabilir.

18 yaşını doldurmamış malul veya engellilerin bu uygulamadan faydalanabilmesi için ise 20/2/2019 tarihinden önce düzenlenen, sürekli olarak tekerlekli sandalye veya sedye kullanması gerekliliğine ve engellilik derecesinin %90 veya daha fazla olduğuna dair engellilik sağlık kurulu raporunu veya bu tarihten itibaren ilgili mevzuat çerçevesinde yetkili sağlık kurumlarından alınan, sürekli olarak tekerlekli sandalye veya sedye kullanması gerektiğine dair değerlendirme ve “7” özel gereksinim kodu ile “Özel koşul gereksinimi vardır (ÖKGV)” bilgileri çerçevesinde özel gereksinim düzeyini içeren ÇÖZGER’i haiz olmaları gerekir.

Bununla birlikte, ilgili Yönetmelik gereğince 18 yaşını dolduran malul veya engellilerin haiz olduğu daha önceki yıllara ait ÇÖZGER’e göre işlem yapılması mümkün bulunmadığından, bu kişilerin 18 yaşını doldurduktan sonra bu istisnadan yararlanabilmeleri için sürekli olarak tekerlekli sandalye veya sedye kullanması gerekliliğine ve engellilik derecesinin %90 veya daha fazla olduğuna dair erişkinler için engellilik sağlık kurulu raporunu haiz olmaları gerektiği tabiidir.

2.1.2.2. İstisna Kapsamındaki Taşıtlar

Özel Tüketim Vergisi Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendinin (b) alt bendiyle, Kanuna ekli (II) sayılı listede 87.03 tarife pozisyonu kapsamında vergilendirilen ve yerli katkı oranı en az %40 olan;

- Yük taşımasında kullanılıp azami ağırlığı 3,5 tonu aşmayan ve yolcu taşıma kapasitesi istiap haddinin %50’sinin altında olan taşıtların,
- Sürücü dâhil 9 kişilik oturma yeri olan taşıtların,

bu istisna kapsamında iktisabı mümkündür.

(II) sayılı listenin 87.03 tarife pozisyonu sırası kapsamında vergilendirilen; motor silindir hacmi 2.800 cm³'ü aşan taşıtlar, bütün tekerlekleri motordan güç alan veya alabilen taşıtlar, sürücü dâhil 8 kişiye kadar oturma yeri olan binek otomobilleri, yarış arabaları ve arazi taşıtlarının alımında bu istisnadan yararlanılamaz.

Dolayısıyla bu istisna kapsamında, 87.03 tarife pozisyonunda sınıflandırılan panelvan, kombi gibi hem yük hem yolcu taşımacılığında kullanılabilen çok amaçlı taşıtlar (hafif ticari taşıtlar) ile sürücü dâhil 9 kişilik oturma yeri olan taşıtların ilk iktisabı yapılabilir.

Bunun yanı sıra, 10 veya üstü oturma yerine sahip taşıtların, mezkûr düzenleme çerçevesinde yaptırılan tadilat sonucu, istisna kapsamındaki taşıtlar haline getirilmesi suretiyle ilk iktisaplarının yapılması halinde de diğer şartların sağlanmasına bağlı olarak, söz konusu istisna düzenlemesinden yararlanılabilir.

2.1.2.3. İstisna Kapsamındaki Taşıtlarda Yaptırılacak Tadilatın Mahiyeti

Taşıtta, ilk iktisaptan önce tekerlekli sandalye veya sedye ile binilmesine ve seyahat edilmesine uygun tertibat yaptırılması zorunludur.

2.1.2.4. Engel Oranı %90 ve Üzerinde Olanların İstisna Kapsamında İktisap Ettiği Taşıtı Kullanabilecek Olanlar

Araçların Satış, Devir ve Tescil Hizmetlerinin Yürütülmesi Hakkında Yönetmeliğin "Engellilere ait araçların tescili" başlıklı (16/4-ç) maddesinde, engellilik oranı %90 ve üzerinde olan engellilerin iktisap ettikleri araçların, istisnadan yararlanan engellinin bizzat taşıtta bulunmadığı durumlarda, taşıt sahibi engelli kişinin eşi, aynı il sınırlarında ikamet eden birinci derece kan ve kayın hısımları ile kardeşleri, vasisi veya noterce düzenlenmiş iş akdine bağlı olarak istihdam edilen bir sürücü arasından en fazla iki kişi tarafından, sadece istisnadan yararlananın istifadesine sunulması kaydıyla, kullanılması mümkündür.

Araçların Satış, Devir ve Tescil Hizmetlerinin Yürütülmesi Hakkında Yönetmeliğin "Uygulanmayacak hükümler" başlıklı 50 nci maddesinde "18/7/1997 tarihli ve 23053 Mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Karayolları Trafik

Yönetmeliğinde yer alan araç sicil ve tescil iş ve işlemlerine ilişkin hükümlerden bu Yönetmeliğe aykırı olanlar uygulanmaz." hükmü yer aldığından engellilere ait araçların tescili için Karayolları Trafik Yönetmeliğinde yer alan düzenlemeler değil Araçların Satış, Devir ve Tescil Hizmetlerinin Yürütülmesi Hakkında Yönetmelik esas alınır.

Bu kapsamda istisnadan yararlanacak malul ve engellinin taşıtta bulunduğu hallerde taşıtı kullanacak kişilere yönelik herhangi bir kısıtlama bulunmamaktadır. Ancak söz konusu taşıtta engellinin bulunmayacağı durumlarda Yönetmelikle belirlenen kişilerden en fazla ikisi taşıtı kullanılabilecek olup vergi dairesi müdürlüklerine taahhütname ile ilgili kişilerin bildirilmesi gerekmektedir.

2.2. Engellilik Derecesi %90'ın Altında Olanların Taşıt Alımlarında İstisna Uygulaması

2.2.1. Bizzat Kullanma Amacıyla Engelliliğine Uygun Hareket Ettirici Tertibat Yaptırılanların Taşıt Alımlarında İstisna

Bu uygulamadan yararlanılabilmesi için engellilik durumunun, engellilik sağlık kurulu raporu ile tevsik edilmesi gerekir.

20/2/2019 tarihinden itibaren düzenlenen engellilik sağlık kurulu raporlarına istinaden işlem yapılabilmesi için raporun **"Sadece hareket ettirici aksamda özel tertibatlı taşıt kullanması gerekir"** değerlendirmesini içermesi şarttır. Bu tarihten itibaren düzenlenmekle birlikte söz konusu değerlendirmeyi içermeyen raporlara istinaden işlem yapılmaz.

Bununla birlikte, 20/2/2019 tarihinden önce düzenlenen engelli sağlık kurulu raporlarına istinaden işlem yapılabilmesi için ise raporun, maluliyeti veya engelliliği ile sadece özel tertibat yaptırılan taşıtların (veya engelliliği ile başkaca hareket ettirici özel tertibat yapılmasına gerek olmaksızın sadece otomatik vitesli taşıtların) kullanılması gerektiğine dair değerlendirme içermesi gerekir. "Özel tertibatlı araç kullanabilir", "Otomatik vitesli araç kullanabilir", "Otomatik vitesli araç kullanması uygundur" gibi bir zorunluluğu değil, tercihi veya olasılığı ifade edebilen değerlendirmeleri içeren raporlara istinaden işlem yapılmaz.

İstisnadan yararlanılabilmesi için ayrıca H sınıfı veya engellilik durumu itibarıyla istisna kapsamındaki taşıtta bulunması gereken özel tertibata/tertibatlarla ilişkin ibareleri (kod numarasını/numaralarını) içeren sürücü belgesini haiz olunması şarttır.

Ancak, sürücü belgesinde özel tertibat kodlarının bulunması, istisnadan yararlanmak için gerekli olmakla birlikte tek başına yeterli değildir. Engelliliği ile sadece hareket ettirici aksamda özel tertibatlı taşıt kullanılması gerektiğine dair değerlendirme bulunan engellilik sağlık kurulu raporunda belirtilen engel durumunun ne yönde bir tertibat gerektirdiğinin tespitinde, sürücü belgesinde yer alan özel tertibat kodları dikkate alınır. Bu kodların engellilik sağlık kurulu raporunda tespit edilen engellilik durumu ile uyumlu olması gerekir.

Mevcut kanuni düzenleme gereği; engellilik oranı %90'ın altında olanlardan, işitme engellilerin, görme engellilerin, böbrek rahatsızlığı olanların, kalp nakli veya rahatsızlığı olanların, zihinsel engellilerin ve benzerlerinin ÖTV'den müstesna olarak taşıt iktisap etmeleri mümkün bulunmamaktadır.

2.2.1.1. Sahip Olunması Gereken Sürücü Belgesi

Bu istisna uygulamasından yararlanılabilmesi için;

- 1/1/2016 tarihinden önce alınan ve ilgili mevzuatı uyarınca söz konusu tarihten itibaren (31/07/2025 tarihine kadar) geçerliliği bulunan H sınıfı sürücü belgesine veya,
- 1/1/2016 tarihinden itibaren alınan, engellilik durumları itibarıyla istisna kapsamındaki taşıtta bulunması gereken özel tertibata/tertibatlarla ilişkin ibareleri (kod numarasını/numaralarını) içeren A, A1, A2, B, B1, BE ve M sınıfı sürücü belgesine,

sahip olunması zorunludur.

1/1/2016 tarihinden önce alınmış A veya B sınıfı sürücü belgeleri, bu uygulamada sahip olunması gereken sürücü belgeleri kapsamında değerlendirilmez.

2.2.1.2. İstisna Kapsamındaki Taşıtlar

Özel Tüketim Vergisi Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendinin (c) alt bendi uyarınca, (II) sayılı listedeki kayıt ve tescile tabi mallardan, yerli katkı oranı en az %40 olan Türk Gümrük Tarife Cetvelinin;

- 87.03 tarife pozisyonunda yer alan, motor silindir hacmine bakılmaksızın, hesaplanması gereken özel tüketim vergisi ve diğer her türlü vergiler dâhil bedeli 2026 yılı için 2.873.900 TL'nin altında olan binek otomobil, panelvan, pick-up, arazi taşıtı, ATV, jeep, steysin vagon vb. taşıtların,
- 87.04 tarife pozisyonunda yer alan, eşya taşımaya mahsus, 2800 cm³ veya altında motor silindir hacmine sahip van, panelvan, kamyonet, pick-up vb. taşıtların,
- 87.11 tarife pozisyonunda yer alan, motor silindir hacmine bakılmaksızın motosikletlerin,

bizzat kullanmak amacıyla engelliliğine uygun hareket ettirici özel tertibat yaptıran malul veya engelliler tarafından ilk iktisabı ÖTV'den müstesnadır.

İstisnadan yararlanmak için taşıtın, özel tertibatlı olması ve malul ve engelli tarafından **bizzat kullanılabilir durumda olması şarttır**.

Ayrıca, 87.03 tarife pozisyonu için belirlenen tutarın, her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle uygulanacağı ve Cumhurbaşkanının bu şekilde tespit edilen tutarı %50'sine kadar artırmaya yetkili olduğu hükümleri yer almaktadır.

Buna göre, 2.873.900 TL'lik tutar, 1/1/2027 tarihinden itibaren 2026 yılı için belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle uygulanacaktır.

2.2.1.3. İstisna Kapsamındaki Taşıtlarda Yaptırılacak Tadilatın Mahiyeti

Bu uygulamada, taşıtı hareket ettirici aksam olarak debriyaj, fren ve gaz pedalları ile vites kolu kabul edilir. İlk iktisaptan önce hareket ettirici aksamda sabitlenmiş bir şekilde özel tertibat yapılması gerekmekte olup, yapılan özel tertibatın kişinin engelliliğiyle uyumlu olması da zorunludur.

Sol el ve/veya kolda engelliliği bulunanların, taşıtı hareket ettirici aksam sayılan manuel vites kolunu engelliliğe uygun olarak direksiyona monte ettirmesi ve benzeri şekilde tadilat yaptırması veya taşıtın fabrika çıkışında vitesin direksiyonun sağ tarafına sabitlenmiş olması gibi haller hareket ettirici aksamda özel tertibat olarak kabul edilebilir.

Direksiyona topuz takılması, engelin bulunduğu taraftaki silecek kolu, sinyal, cam silecek kumandası, dörtlü flaşör, ön-arka cam su fıskiyesi, korna ve kontak gibi düzeneklerin diğer tarafa alınması veya direksiyon simidine monte edilmesi ve benzeri tadilatlar taşıtı hareket ettirici aksamda özel tertibat kapsamında değerlendirilmez.

Manuel vitesli bir taşıtı vites kolunda ve/veya debriyaj pedalında sabitlenmiş özel tertibat yaptırmadan kullanamayacak durumda olan engelliler bakımından, otomatik vitesli taşıtlar, fren ve gaz pedallarında özel tertibat yaptırılmasını gerektirir başkaca engelinin olmaması kaydıyla, özel tertibatlı taşıt olarak kabul edilebilir.

Taşıtın otomatik vitesli olması, engelliliğe uygun hareket ettirici özel tertibat yaptırılması şartının aranmasına engel değildir. Dolayısıyla otomatik vitesli taşıtların hareket ettirici aksamında da kişinin engelliliğine uygun olarak sabitlenmiş özel tertibat yaptırılması gerekmektedir. Örneğin, sağ ayağı ampute veya her iki ayağında/dizinde ayaklarını kullanmaya mani aynı oranda kısıtlılık olan bir engellinin, fren ve gaz pedallarında özel tertibat yaptırmadan otomatik vitesli taşıtı kullanması mümkün olmadığından, ancak anılan tertibatın yaptırılması halinde otomatik vitesli bir taşıt bakımından istisnadan faydalanılabilir.

Engellilik derecesi %90'ın altında olanlarda, aranan şartları haiz olmak koşuluyla belli bir engellilik derecesine sahip olunması şartı aranmaz.

Öte yandan engellilik durumu, ilk iktisabı yapılacak taşıtın hareket ettirici aksamında tadilat yaptırılmasını gerektirecek nitelikte olmalıdır. Örneğin, sağ veya sol el parmaklardan herhangi bir ya da birkaçının olmamasına rağmen vitesin değiştirilmesine engel, vites kolunda tadilat yaptırılmasını gerektirecek

bir durumun bulunmaması halinde manuel veya otomatik vitesli taşıt alımında istisna uygulanmaz.

Bu uygulamadan yararlanılabilmesi için engellilik durumunun, engellilik sağlık kurulu raporu ile tevsik edilmesi gerekir.

2.2.1.4. İstisna Kapsamında İktisap Edilen Tertibatlı Taşıtı Kullanabilecek Olanlar

Araçların Satış, Devir ve Tescil Hizmetlerinin Yürütülmesi Hakkında Yönetmeliğin "Engellilere ait araçların tescili" başlıklı (16/4-b) maddesinde, aracı tertibatla kullanabilecek engellilerin iktisap ettikleri araçların, esas itibarıyla engelli kişi tarafından bizzat kullanılması, bizzat kullanılmasının mümkün olmadığı hallerde, engelli aracının engelli olmayan kişiler tarafından da kullanılabileceğinin yetkili kurum ve kuruluşlar tarafından belgelendirilmesi şartıyla, istisnadan yararlanan engellinin bizzat taşıtta bulunmadığı durumlarda, taşıt sahibi engelli kişinin eşi, aynı il sınırlarında ikamet eden birinci derece kan ve kayın hısımları ile kardeşleri veya noterce düzenlenmiş iş akdine bağlı olarak istihdam edilen bir sürücü arasından en fazla iki kişi tarafından, sadece istisnadan yararlananın istifadesine sunulması kaydıyla, kullanılması mümkündür.

Bu kapsamda söz konusu taşıtta engellinin bulunmayacağı durumlarda Yönetmelikle belirlenen kişilerden en fazla ikisi taşıtı kullanılabilecek olup vergi dairesi müdürlüklerine taahhütname ile ilgili kişilerin bildirilmesi gerekmektedir.

2.2.2. Ortopedik Engel Oranı %40 ve Üzeri Olan ve Sürücü Belgesi Alamayanların Taşıt Alımlarında İstisna

Özel Tüketim Vergisi Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendinin (c) alt bendi uyarınca, (II) sayılı listedeki kayıt ve tescile tabi ve yerli katkı oranı en az %40 olan mallardan, Türk Gümrük Tarife Cetvelinin;

- 87.03 tarife pozisyonunda yer alan, motor silindir hacmine bakılmaksızın, hesaplanması gereken özel tüketim vergisi ve diğer her türlü vergiler dâhil bedeli 2.873.900 TL'nin altında olan binek otomobil, panelvan, pick-up, arazi taşıtı, ATV, jeep, steysin vagon, vb. taşıtların,

- 87.04 tarife pozisyonunda yer alan, eşya taşımaya mahsus, 2800 cm³ veya altında motor silindir hacmine sahip van, panelvan, kamyonet, pick-up, vb. taşıtların,
- 87.11 tarife pozisyonunda yer alan, motor silindir hacmine bakılmaksızın, motosikletlerin,

engel oranı %40 ve üzeri olan ortopedik engellilerden ortopedik engelleri nedeniyle hakkında sürücü belgesi alamayacağına karar verilen malul veya engelliler tarafından ilk iktisabı ÖTV'den müstesnadır.

2.2.2.1. İstisna Kapsamında Araç Alımında Aranacak Belgeler

Beyanname verildikten sonra ertesi iş günü mesai bitimine kadar aşağıdaki belgeler vergi dairesine teslim edilir:

- Engelli kişinin ortopedik engel oranının %40 ve üzeri olduğunu ve sürücü belgesi alamayacağını gösteren sağlık kurulu raporunun bir örneği (elektronik ortamda teyit edilemeyenler için, aslı veya noter onaylı örneği),
- Sağlık kurulu raporunda kişinin sürücü belgesi alamayacağı bilgisi yer almıyorsa, bu durumu gösteren sürücü sağlık raporunun bir örneği (elektronik ortamda teyit edilemeyenler için, aslı veya noter onaylı örneği),
- Satış faturasının kaşeli ve imzalı fotokopisi.

2.2.2.2. Sağlık Raporlarının İncelenmesi

2.2.2.2.1. Engellilik Sağlık Kurulu Raporu

Engellilik sağlık kurulu raporlarında yer alan ortopedik oranın tespitinde, kişinin engel grubunun "ortopedik" olarak işaretlenmiş olması kaydıyla;

- Ortopedi ve Travmatoloji, Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon, Romatoloji, Beyin ve Sinir Cerrahisi branşlarınca Alan Kılavuzunun Kas İskelet Sistemi bölümünden,
- Nöroloji branşı tarafından Kas İskelet Sistemi bölümünün Periferik Sinir Sistemi, Nöromusküler Bileşke ve Kas Sistemi Hastalıkları başlığı altından,
- Kas iskelet sistemini tutan tümörler nedeniyle Onkoloji bölümünden,

verilen engel puanlarının ortopedik engel puanı olarak kabul edilmesi mümkündür.

Ortopedik engelin yanında başka engeller de bulunuyorsa, raporda ortopedik engel için belirtilen oranın en az %40 ve üzeri olması gerekir.

Birden fazla ortopedik engel varsa ve her biri %40'ın altındaysa, oranlar Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik çerçevesinde belirlenen hesaplama yöntemine göre toplanır.

Engellilik sağlık kurulu raporlarından ortopedik engel oranının net olarak belirlenmesinin mümkün olmadığı durumlarda vergi dairesi tarafından, raporu düzenleyen hastaneden ortopedik engel oranının %40 ve üzerinde olup olmadığı konusunda bilgi istenebilir.

2.2.2.2.2. Sürücü Adayları ve Sürücüler İçin Sağlık Raporu

Sürücü Adayları ve Sürücüler İçin Sağlık Raporunda, "Sürücü Olamaz" şeklinde ibarenin aranılması zorunludur.

Sürücü Adayları ve Sürücüler İçin Sağlık Raporunda, birden fazla engeli nedeniyle sürücü olamayacağı belirtilen engellilerin istisnadan yararlanabilmeleri için "Ortopedik engeli nedeniyle sürücü olamaz" şeklinde yazılan ayrı bir ibarenin olması yeterlidir.

Sürücü Adayları ve Sürücüler İçin Sağlık Raporundan, kişinin ortopedik engelinden dolayı sürücü olamayacağı açıkça anlaşılıyorsa veya sadece ortopedik engeli varsa, "Sürücü Olamaz" ibaresinin yanında ayrıca ortopedik engeli nedeniyle sürücü olamadığına yönelik ibare aranmaz. Ancak rapordan bu durum açıkça anlaşılmıyorsa, vergi dairesi tarafından kişinin sürücü olamama nedeni hakkında ilgili sağlık kuruluşundan bilgi istenebilir.

2.2.2.3. İstisna Kapsamında İktisap Edilen Tertibatlı Taşıtı Kullanabilecek Olanlar

Bu kapsamda istisnadan yararlanacak malul ve engellinin taşıtta bulunduğu hallerde taşıtı kullanacak kişilere yönelik herhangi bir kısıtlama bulunmamaktadır.

Ancak söz konusu taşıtta engellinin bulunmayacağı durumlarda, taşıtın taşıt sahibi engelli kişinin eşi, aynı il sınırlarında ikamet eden birinci derece kan ve kayın hısımları ile kardeşleri veya noterce düzenlenmiş iş akdine bağlı olarak istihdam edilen bir sürücü arasından en fazla iki kişi tarafından, sadece istisnadan yararlananın istifadesine sunulması kaydıyla, kullanılması mümkün olup vergi dairesi müdürlüklerine taahhütname ile ilgili kişilerin bildirilmesi gerekmektedir.

2.3. Malul ve Engellilerin Taşıt Alımlarına İlişkin Ortak Hususlar

2.3.1. İstisnadan Yararlanılabilecek Taşıt Sayısı ve İstisnadan Yararlanma Süresi

Her on yılda sadece bir taşıt bakımından istisnadan yararlanılabilir. Dolayısıyla, taşıtın istisna kapsamında satın alındığı tarihten itibaren on yıllık süre geçmeden aynı veya farklı kategoride sınıflandırılan ikinci bir taşıt bakımından istisnadan yararlanılamaz.

Ayrıca, istisna uygulanarak iktisap edilen taşıtın, sonradan ÖTV'si ödenerek satılması veya devredilmesi durumunda dahi, taşıtın ilk iktisabından itibaren on yıllık süre dolmadığı sürece yeniden istisnadan yararlanılarak taşıt iktisap edilmesi mümkün değildir.

2.3.2. İstisnadan Yararlanma Usulü

Yetkili sağlık kurumlarından alınmış, engellilik sağlık kurulu raporunun veya özel koşul gereksinimi (ÖKGV) olduğuna dair gereksinim düzeyini ("7" özel gereksinim kodunu) içeren ÇÖZGER'in bir örneğinin (elektronik ortamda teyit edilemeyenler için, aslı veya noter onaylı örneği) ÖTV mükellefine ibraz edilmesi suretiyle, taşıtın ilk iktisabında ÖTV uygulanmaması talep edilir.

Vergi dairesince, beyanname ve söz konusu belgeler incelenerek bahsi geçen raporun aranan şartları taşıdığının tespitini müteakip geçerli ve malul veya engellinin haiz olduğu en son tarihli rapor olduğunun Sağlık Bakanlığının sistemi üzerinden elektronik ortamda teyit edilmesi (bu şekilde teyit edilemeyenlerin ilgili hastaneden/il sağlık müdürlüğünden teyit edilmesi) üzerine, istisna uygulandığını gösteren "ÖTV Ödeme Belgesi" mükellefe verilir.

İstisnadan yararlanılabilmesi için, istisna kapsamında ilk iktisabı yapılacak taşıta ait faturanın engelli adına düzenlenmesi ve aracın yine engelli adına kayıt ve tescili gerekmekte olup, bir başkasının malul ve engelli adına söz konusu istisnadan yararlanması mümkün değildir.

2.3.3. İbrazı Zorunlu Engelli Sağlık Kurulu Raporuna İlişkin Hususlar

Engellilere, engellilik sağlık kurulu raporu veya ÇÖZGER verilmesine dair ilgili mevzuatın değişmesi halinde, değişiklik tarihinden önce usulüne uygun olarak düzenlenmiş olan engellilik sağlık kurulu raporları veya ÇÖZGER'ler ÖTV istisnası uygulamasında geçerlidir.

Ancak, Özel Tüketim Vergisi Kanununun yürürlüğe girdiği tarihten önce alınmış sağlık kurulu raporlarına dayanılarak bu istisna kapsamında işlem tesis edilmez.

Malul veya engellinin, birden fazla engellilik sağlık kurulu raporunun veya ÇÖZGER'inin bulunması halinde, en son tarihli rapor bu uygulamada dikkate alınır. Malul veya engelli tarafından geçerli raporun ibraz edilmediğinin tespiti ve ibraz edilmeyen en son tarihli raporun da ilgili istisna uygulamasında aranılan mahiyette olmaması durumunda, ziyaa uğratılan vergi, vergi ziyayı cezası ve gecikme faizi ile birlikte malul veya engelliden aranır.

İlgili mevzuat uyarınca, malul veya engelli adına düzenlenen en son tarihli rapordan önce düzenlenen raporlar, süresine bakılmaksızın yeni rapor tarihinden sonra yapılacak başvurular bakımından geçersiz olduğundan, malul veya engellinin birden fazla engellilik sağlık kurulu raporu veya ÇÖZGER'inin bulunması halinde bu uygulamada en son tarihli rapora istinaden işlem yapılır.

Engellilik sağlık kurulu raporunda veya ÇÖZGER'de, raporun süresiz olduğunun belirtilmesi halinde herhangi bir tarihle sınırlı olmaksızın; belirli süre içinde geçerli olduğunun belirtilmesi halinde, raporun süresinin bitimine altı aydan az bir süre kalmaması kaydıyla, bu süre içinde, ilk iktisabı yapılacak taşıtlar bakımından söz konusu raporlara dayanılarak istisnadan yararlanılabılır.

Sürelî raporlara dayanılarak istisnadan yararlanılması halinde, raporun süre bitiminde ÖTV istisnasının devamı için yeni rapor ibrazı aranmaz. Aynı şekilde, ÇÖZGER'e istinaden istisnadan yararlanılması ve taşıtın alındığı tarihten itibaren on yıllık süre içinde malul veya engellinin 18 yaşını doldurması halinde, ÖTV istisnasının devamı için erişkinler için engellilik sağlık kurulu raporu ibrazı aranmaz.

Malul veya engelliler tarafından ibrazı engellilik sağlık kurulu raporunun veya ÇÖZGER'in örneği ile şekli ve içeriğine ilişkin açıklamalar, söz konusu raporun verilmesine dair ilgili mevzuatla belirlenmiş olup, rapor tarihi dikkate alınmak suretiyle bu tarihte geçerli mevzuatla yapılan belirlemeler çerçevesinde raporun uygun olup olmadığı vergi dairesince tespit edilir. Bu kapsamda, engellilik sağlık kurulu raporu veya ÇÖZGER verebilecek yetkili sağlık kurumlarının kontrolü de Sağlık Bakanlığının resmi internet sitesinden yapılır.

2.4. Özellik Arz Eden Durumlar

2.4.1. İstisnadan Yararlanılarak Satın Alınan Taşıtın Kayıt ve Tescilinden Önce Malul ve Engellinin Ölümü Halinde Tesis Edilecek İşlem

Malul ve engelli tarafından iktisabı yapılan taşıtın kayıt ve tescil ettirilmeden malul ve engellinin vefat etmesi durumunda, mezkûr istisna uygulamasından yararlanılamaz.

Bu durumda, taşıtın mükellefe iade edilmemesi halinde, mirası reddetmeyen varis/varisler tarafından kayıt ve tescilden önce taşıta ait ÖTV'nin beyan edilip ödenmesi zorunludur.

2.4.2. İstisnadan Yararlanılarak İlk Alımı Yapılan Taşıtların Hurdaya Çıkarılması Halinde İstisna Uygulaması

İstisna kapsamında alınan taşıtların, malul ve engelliler tarafından ilk iktisabından sonra on yıl geçmeden deprem, heyelan, sel, yangın veya kaza sonucu kullanılamaz hâle gelmesi nedeniyle hurdaya çıkarılması halinde, taşıtları hurdaya çıkaran malul ve engelliler tarafından, on yıllık sürenin geçip geçmediğine bakılmaksızın, yeni bir taşıtın ilk alımı ÖTV'den istisna edilmiştir.

Bu şekilde istisnadan yararlanmak isteyen malul ve engellinin, istisnadan yararlanarak ilk alımını yaptığı taşıtın deprem, heyelan, sel, yangın veya kaza sonucu kullanılamaz hale geldiğini tevsik eden ekspertiz raporu ile “hurdaya çıkarılmıştır” damgası vurularak kayıt konulan tescil belgesinin aslı veya noter onaylı örneğinin ibrazı zorunludur.

2.4.3. Türkiye’de İkamet Eden ve İkamet Tezkeresine Sahip Yabancı Ülke Vatandaşları ile Yurt Dışında İkamet Eden Türk Uyruklu Mavi Kart Sahiplerinin Durumu

İstisnadan, Türkiye’de ikamet eden ve ikamet tezkeresine sahip yabancı ülke vatandaşları ile yurt dışında ikamet eden Türk uyruklu mavi kart sahipleri de yararlanabilir. Ancak, bunların da aranan şartları haiz olmaları ve belgeleri ibraz etmeleri zorunludur. Yurt dışından alınan ehliyet ve/veya rapora dayanılarak istisnadan yararlanılamaz.

2.4.4. Sorumluluk

Malul ve engelli tarafından geçerli raporun ibraz edilmediğinin tespiti ve ibraz edilmeyen en son tarihli raporun da ilgili istisna uygulamasında aranılan mahiyette olmaması durumunda, ziya uğratılan vergi, vergi ziyai cezası ve gecikme faizi ile birlikte malul ve engelliden aranmaktadır.

İstisna kapsamında ilk iktisabı yapılan taşıtın zorunlu sebepler dışında, engelli tarafından bizzat kullanılmadığının veya engellinin taşıtı bizzat kullanamayacak durumda olması halinde taşıtın bariz bir şekilde engellinin istifadesine sunulmadığının ve taşıtın ilk iktisabında yaptırılan hareket ettirici aksamın, sonradan söküldüğünün tespit edilmesi hallerinde, istisna şartlarının ihlal edildiği kabul edilir ve ilk iktisapta ödenmeyen ÖTV, vergi ziyai cezası ve gecikme faizi ile birlikte malul ve engelliden aranır.

2.5. İlk İktisabı İstisna Olan Taşıtların Veraset Yoluyla İntikali

İlk iktisabında istisna uygulanan kayıt ve tescile tabi taşıtların, veraset yoluyla intikallerinde ÖTV aranmaz. Dolayısıyla, taşıtın veraset yoluyla intikaline bağlı

olarak müştereken bütün mirasçılar adına kayıt ve tescil edilmesi halinde, bu intikal işlemi nedeniyle ÖTV uygulanmaz.

Ancak, muristen mirasçılara sadece bir taşının intikal etmiş olması, başka bir mal ve/veya hakkın intikal etmemiş olması halinde, taşının miras hisselerinin tek bir mirasçıya devredilmesi, devralan mirasçı açısından (kendi miras hissesine karşılık gelen kısmı hariç olmak üzere) “veraset yoluyla intikal” olarak değerlendirilmez. Bu şekilde bir ivaz karşılığında veya ivazsız (bağış, hibe, hediye vb.) olarak gerçekleşen devir işleminde ÖTV, adına kayıt ve tescil yapılan/yapılanlardan aranır.

Muristen mirasçılara intikal etmiş olan terekede söz konusu taşının yanı sıra başkaca mal ve/veya hakkın da bulunması halinde ise diğer mirasçıların, lehine taşıt üzerindeki mülkiyet hakkından ivazsız olarak feragatini gösteren noter onaylı belgenin ibrazı şartıyla istisnadan yararlanılmış olan taşının lehine feragat edilen mirasçıya intikali, “veraset yoluyla intikal” olarak değerlendirilir. Ancak bunun için, terekede yer alan diğer mal ve/veya hakların toplam değerinin taşının değerine eşit veya taşının değerinden yüksek olması gerekmektedir. Aksi takdirde taşının devredildiği varis, kendi hissesi dışındaki hisselerle isabet eden ÖTV’yi ödemek durumundadır.

ÖTV’den müstesna olarak ilk iktisabı yapılan taşıt dışında herhangi bir mal ve/veya hakkın “birden fazla mal ve hak” kapsamında değerlendirilebilmesi için söz konusu mal ve/veya hakkın Veraset ve İntikal Vergisi Beyannamesine dâhil edilmiş olması ve gerektiğinde ölüm tarihi itibarıyla mevcut olduğunun ispatlanması gerekmektedir.

2.6. İstisna Kapsamında Alınan Taşının Satışı veya Devri Halinde Vergilendirme

Malul ve engelliler tarafından ÖTV’den müstesna olarak satın alınan taşıtların, istisnadan yararlananların alım tarihinden itibaren beş yıl geçmeden istisnadan yararlanamayan kişi veya kurumlara satışı veya devrinde ÖTV aranır.

Ayrıca, istisna kapsamında alınan taşıtların, veraset yoluyla ÖTV uygulanmaksızın varise/varislere intikal etmesi ve murisin istisnadan yararlandığı tarihten itibaren beş yıllık süre geçmeden varis/varisler tarafından istisnadan yararlanamayanlara satışı veya devrinde de ÖTV aranır.

Malul ve engelliler tarafından ÖTV'den istisna olarak ilk iktisabı yapılan taşıtın, istisnadan yararlanabilecek durumdaki bir malul ve engelliye satış veya devrinde ÖTV aranmaz. Ancak, bu durumda da alıcı engelliye ilişkin aranan belgelerin ilgili vergi dairesine ibrazı zorunludur.

Satış veya devir nedeniyle ÖTV'nin arandığı durumlarda, taşıtın istisnadan yararlanılan ilk iktisabındaki matrah ve istisnadan yararlanamayan üçüncü şahıslar adına kayıt ve tescil ettirildiği tarihteki oran üzerinden **alıcı tarafından** ÖTV beyan edilir ve ödenir. Dolayısıyla, bu uygulama kapsamında vergileme, **alıcının beyanname vermesi** suretiyle yapılır.

Malul ve engelliler tarafından ÖTV'den müstesna olarak satın alınan taşıtların, ilk iktisap tarihinden itibaren beş yıl geçtikten sonra satışı veya devrinde ise ÖTV aranmaz.

3. Motorlu Taşıtlar Vergisinde Sağlanan Vergi Avantajları

Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanununun "İstisnalar" başlıklı 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde, engellilik dereceleri %90 ve daha fazla olan malul ve engellilerin adlarına kayıtlı taşıtlar ile diğer malul ve engellilerin, bu durumlarına uygun hale getirilmiş özel tertibatlı taşıtların motorlu taşıtlar vergisinden istisna olduğu belirtilmiştir.

3.1. Engellilik Dereceleri %90 ve Daha Fazla Olan Malul ve Engellilere Ait Taşıtlarda İstisna Uygulaması

Engellilik dereceleri %90 ve daha fazla olan malul ve engellilerin bu durumlarını tam teşekküllü devlet hastanesinden alınmış olan sağlık kurulu raporu ile ilgili vergi dairelerine belgelendirmeleri halinde, söz konusu malul ve engellilerin kendi adlarına kayıt ve tescil edilmiş olan taşıtları, motorlu taşıtlar vergisine

tabi tutulmayacaktır. Bu istisnadan yararlanmak için, söz konusu malul ve engellilere ait taşıtın özel tertibatlı veya özel tertibatlı hale getirilmiş olması şartı aranmayacaktır.

3.2. Engellilik Dereceleri %90'dan Az Olan Malul ve Engellilere Ait Taşıtlarda İstisna Uygulaması

Engellilik dereceleri %90'dan az olan malul ve engellilerin bu durumlarını; tam teşekküllü devlet hastanesinden alınan sağlık kurulu raporu ile belgelendirmeleri ve kendi adlarına kayıt ve tescilli olan taşıtların engellilik haline uygun **özel tertibatlı veya özel tertibatlı hale getirilmiş taşıtlar** istisna hükmünden yararlanabileceklerdir.

Engellilik oranı **%90'ın altında ise;**

- Tam teşekküllü devlet hastanesinden alınacak engelli sağlık kurulu raporu,
- Taşıtın, kişinin engeline uygun özel tertibatlı veya sonradan özel tertibatlı hale getirilmiş araçlardan olduğunu belirten "Motorlu Araç Tescil Belgesi"nin ilgili tescil kuruluşlarınca onaylanmış örneği,
- "Araçlar İçin Teknik Belge" ve " Proje Raporu"nun aslı veya noter onaylı örneğini, "Malûl ve Engelliler Adına Kayıt ve Tescilli Taşıtlarda Motorlu Taşıtlar Vergisi İstisnası Bildirim Formu" ile birlikte taşıtın kayıtlı olduğu yer vergi dairesine başvurulması gerekmektedir.

3.3. Özel Tüketim Vergisi İstisnasından Faydalanan Mükellefler İçin İstisna Uygulaması

Malul ve engelli olmaları nedeniyle taşıtları ilk iktisabı esnasında özel tüketim vergisinden istisna olanların, motorlu taşıtlar vergisi istisnasından faydalanan için "Malul ve Engelliler Adına Kayıt ve Tescilli Taşıtlarda Motorlu Taşıtlar Vergisi İstisnası Bildirim Formu" (Ek:5) ile motorlu taşıtlar vergisi mükellefiyet kaydı olan vergi dairesine yapacakları müracaatta sağlık kurulu raporu, araçlar için teknik belge ve proje raporunu ibraz etmeleri gerekmemektedir. Bu şekilde müracaat eden mükelleflerin, söz konusu formda taşıtının özel tüketim vergisinden istisna olduğunu belirtmeleri gerekmektedir.

3.4. Özel Tüketim Vergisi İstisnasından Faydalanmayan Mükellefler İçin İstisna Uygulaması

Özel tüketim vergisi istisnasından faydalanmayan ancak; motorlu taşıtlar vergisi istisnasından yararlanacak olan malul ve engelliler tarafından; “Malul ve Engelliler Adına Kayıt ve Tescilli Taşıtlarda Motorlu Taşıtlar Vergisi İstisnası Bildirim Formu” düzenlenerek sağlık kurulu raporu, motorlu araç tescil belgesi, araçlar için teknik belge ve proje raporu asıllarının veya fotokopilerinin ilgili vergi dairesine verilmesi gerekmektedir. İstisnadan yararlanabilmek için ibrazı zorunlu olan belgelerin fotokopilerinin getirilmesi hâlinde, asıllara uygunluğu kontrol edilerek işlem tesis edilecektir.

3.5. Motorlu Taşıtlar Vergisi İstisnasından Faydalanmak İçin Süreli Sağlık Kurulu Raporu İbraz Edenler

Bu kişiler istisnadan raporun geçerlilik süresi içerisinde faydalanırlar. Söz konusu istisna uygulamasının devam edebilmesi için, malul ve engellilerin süre bitiminden önce yeni tarihli sağlık kurulu raporunu ilgili vergi dairesine ibraz etmeleri gerekmektedir.

3.6. Malul ve Engelliler İstisnası ile İlgili Bildirim

İstisnadan yararlanacak olan malul ve engelliler tarafından; “Malul ve Engelliler Adına Kayıt ve Tescilli Taşıtlarda Motorlu Taşıtlar Vergisi İstisnası Bildirim Formu” (Ek:5) istisnadan yararlanmak için gerekli olan diğer belgeler ile birlikte ilgili vergi dairesine verilecektir.

3.7. Otomatik Vitesli Taşıtlarda İstisna Uygulaması

Engellilik oranı %90’dan az olan malul ve engellilerin adlarına kayıt ve tescilli taşıtlarda engellilik durumlarına uygun bir tertibat bulunmaması halinde bu araçlar için motorlu taşıtlar vergisi istisnası uygulanmamaktadır.

Ancak, sadece sol alt ekstremitede (ayak veya bacakta) engeli bulunan malul ve engellilerin otomatik vitesli taşıtlarının başkaca özel tertibat yapılmasına gerek

olmaksızın, malul ve engelli adına kayıt ve tescil edildiği tarihten itibaren motorlu taşıtlar vergisinden istisna olması gerekmektedir.

4. Katma Değer Vergisinde Sağlanan Vergi Avantajları

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunun 17/4-s maddesine göre, engellilerin eğitimleri, meslekleri, günlük yaşamları için özel olarak üretilmiş her türlü araç-gereç ve özel bilgisayar programlarının teslimi KDV'den istisnadır.

Engellilerin eğitimleri, meslekleri, günlük yaşamlarında kullanmaları için özel olarak üretilmiş her türlü araç-gereç, örneğin; görme engellilerin kullandıkları baston, yazı makinesi, kabartma klavye; ortopedik engellilerin kullandıkları tekerlekli sandalye, ortez-protez gibi cihaz ve araçlar ile özel bilgisayar programları istisna kapsamında kabul edilir.

Binek otomobili ve diğer nakil vasıtalarının ise sözü edilen "araç-gereç" kapsamında değerlendirilmesi mümkün değildir.

Engelliler dışında engelli olmayanlar tarafından da kullanılması mümkün olan araç ve gereçlerin teslimi, bu istisna kapsamında değildir. İstisna, özellikle engellilere yapılan teslimlerle sınırlı olmayıp, kapsama giren araç ve gereçlerin her safhada tesliminde ve ithalinde uygulanır.

Ayrıca, mal ve hizmetlere uygulanan KDV oranlarını belirleyen 2007/13033 sayılı Bakanlar Kurulu Kararına ekli (II) sayılı listenin 26 ncı sırasında "Yaşlı, sakat ve düşkünler için bakım ve huzurevleri ile yetimhanelerde verilen hizmetler" sayılmak suretiyle engellilere bakım evlerinde verilen hizmetlere indirimli (%10) oranda KDV uygulanması öngörülmüştür.

5. Emlak Vergisinde Sağlanan Vergi Avantajları

Malul ve engellilere vergi açısından sağlanan imkânlardan biri de emlak vergisinde uygulanmaya başlanan indirimli bina vergisi oranı (sıfır) uygulamasıdır. Emlak Vergisi Kanununun 8 inci maddesine göre; Türkiye sınırları içinde brüt 200 m²'yi geçmeyen tek meskene veya tek meskende hisseye sahip olan (intifa hakkına sahip olunması hali dâhil) engelliler, indirimli bina vergisi oranı (sıfır) uygulamasından yararlanarak emlak vergisi ödemeyeceklerdir.

5.1. Engelliler Bu Uygulamadan Nasıl Yararlanır?

Engelli kimlik kartı sahibi mükellefler, engelli kimlik kartlarını belediyede ilgili görevliye ibraz etmek ve 57 Sıra No.lu Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği ekinde yer alan “Tek Meskeni Olan (İntifa Hakkına Sahip Olanlar Dâhil) Engellilere Ait İndirimli Bina Vergisi Formu” na (Ek:4) engelli kimlik kartı fotokopisini eklemek suretiyle indirimli bina vergisi oranı (sıfır) uygulamasından yararlandırılacaklardır. Bu durumdaki mükelleflerden ayrıca tam teşekküllü devlet hastanesinden alınmış sağlık kurulu raporu istenilmeyecektir.

Engelli kimlik kartı sahibi olmayan mükellefler ise sağlık kurulu raporunun aslını veya onaylı örneğini belediye görevlisine ibraz etmek ve 57 Sıra No.lu Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği ekindeki “Tek Meskeni Olan (İntifa Hakkına Sahip Olanlar Dâhil) Engellilere Ait İndirimli Bina Vergisi Formu” nun ekine raporun fotokopisini eklemek suretiyle indirimli bina vergisi oranı (sıfır) uygulamasından yararlanabileceklerdir.

İndirimli bina vergisi oranı (sıfır) uygulamasından yararlananların ilk başvurudan sonra engelli kimlik kartı veya süreklilik arz eden engeller için sağlık kurulu raporu fotokopisini her yıl yeniden vermeleri gerekmeyip, şartların taşınması halinde indirimli bina vergisi oranının uygulanmasına devam edilecektir.

5.2. Meskeninde Bizzat Oturmayan Engelli, İndirimli Bina Vergisi Oranı (Sıfır) Uygulamasından Yararlanabilir mi?

İndirimli bina vergisi oranı (sıfır) uygulanmasından yararlanabilmek için meskende bizzat oturma şartı aranmamaktadır. Bu nedenle, sahip olduğu tek meskeni kiraya verip başka yerde ikamet eden engelliler de diğer şartları taşımaları kaydıyla indirimli bina vergisi oranı (sıfır) uygulamasından yararlanarak emlak vergisi ödemeyecektir.

5.3. Tek Meskene Hisseli Olarak Sahip Olan Engelli, İndirimli Bina Vergisi Oranı (Sıfır) Uygulamasından Nasıl Yararlanır?

200 m²'yi geçmeyen tek meskene hisse ile sahip olunması halinde indirimli vergi oranı, meskenin vergi değerinin hisseye isabet eden kısmına uygulanacaktır.

5.4. Herhangi Bir Geliri Bulunan Engelli, İndirimli Bina Vergisi Oranı (Sıfır) Uygulamasından Yararlanabilir mi?

Engellilerin indirimli bina vergisi oranı (sıfır) uygulamasından yararlanabilmesi için herhangi bir gelirin bulunmaması şartı aranmamaktadır.

5.5. Engellinin İndirimli Bina Vergisi Oranı (Sıfır) Uygulamasından Yararlanabilmesi İçin Engel Durumunun Belli Bir Oranın Üzerinde Olması Gerekli mi?

İndirimli bina vergisi oranı (sıfır) uygulamasından yararlanmak isteyen engelliler için engel durumunun belli bir oranın üzerinde olması şartı aranmamaktadır.

5.6. Birden Fazla Meskene Sahip Olan Engelliler, İndirimli Bina Vergisi Oranı (Sıfır) Uygulamasından Yararlanabilir mi?

- Birden fazla meskeni olanlar,
- Birden fazla meskende hisseye sahip olanlar,
- 200 m²'yi geçen tek konuta sahip olanlar,

indirimli bina vergisi oranı (sıfır) uygulamasından yararlanamayacaklardır.

Ayrıca belirli zamanlarda dinlenme amacıyla kullanılan meskenler için de söz konusu indirimli vergi oranının uygulanması mümkün değildir.

İndirimli vergi oranından yararlanan mükelleflerin, bu orandan yararlanma ile ilgili şartlardan herhangi birini kaybetmeleri halinde, bu durumu mükellefiyetlerinin bulunduğu belediyeye bildirmeleri gerekmektedir.

Gerçek dışı taahhütte bulunmak suretiyle indirimli bina vergisi oranından yararlanan engelliler ile durumlarında meydana gelen değişikliği bildirmeyen engellilerden alınması gereken emlak vergisi, cezalı olarak gecikme faizi ile birlikte alınacaktır.

EKLER

Ek 1- Hizmet Erbabı Kendisi/Bakmakla Yükümlü Olduğu Engelli Kişi İçin Dilekçe

Ek 2- İşyeri Yazısı

Ek 3- Serbest Meslek Erbabı Kendisi/Bakmakla Yükümlü Olduğu Engelli Kişi İçin Dilekçe

Ek 4- Tek Meskeni Olan (İntifa Hakkına Sahip Olanlar Dahil) Engellilere Ait İndirimli Bina Vergisi Bildirim Formu

Ek 5- Malul ve Engelliler Adına Kayıt ve Tescilli Taşıtlarda Motorlu Taşıtlar Vergisi İstisnası Bildirim Formu

Ek 6- ÖTV Kanunu Ekli II Sayılı Liste

Ek 7- Engelli Sağlık Kurulu Raporu Vermeye Yetkili Sağlık Kuruluşları

Ek 8- Engelli Sağlık Kurulu Raporları Hakem Hastane Listesi

